

Vaksdal kommune

Årsrekneskap og årsmelding 2016

Innhald

Politisk organisering	3
Forord frå rådmann	5
Økonomi	7
Organisasjonen og kommunen som tenesteytar	18
Hovudtal drift	23
Vedlegg 1: Tenestemråde og einingar.....	24
Tenestemrådet oppvekst	24
Tenestemråde helse og omsorg.....	30
Tenestemråde Samfunnsutvikling.....	38
Felles økonomi	42
Vedlegg 2: Økonomisk oversyn	43
Vedlegg 3: Noter rekneskap 2016	47
Vedlegg 4: Kommunestyre 2016 – saker.....	60
Vedlegg 5: KOSTRA	63
Vedlegg 6: Meldingar	64

Bilete framside: frå Vaksdal Introsenter (VIS)

Politisk organisering

Vaksdal kommune er organisert med:

- Kommunestyre
- Formannskap/plan- og økonomiutval
- Levekårsutval
- Kontrollutval
- Administrasjonsutval og arbeidsmiljøutval
- Eldreråd, ungdomsråd og råd for menneske med nedsett funksjonsevne

Kommunestyret er det øvste politiske organet i kommunen.

Det vert vald direkte av innbyggjarane for fire år om gongen. Kommunestyret gjer vedtak på vegne av kommunen i alle saker der vedtaksmyndet ikkje er delegert vidare til andre. Kommunestyret vert leia av ordføraren, med varaordføraren som stadfortredar.

Kommunestyret vel formannskap og mellom medlemmene i formannskapet, ordførar og varaordførar. Kommunestyre kan opprette og legge ned faste utval og fastset sjølv arbeids- og ansvarsområde for slike utval. Alle saker som er av prinsipiell natur skal avgjerast av kommunestyret sjølv. Dette gjeld m.a. budsjett, økonomiplan og overordna planar for den kommunale verksemda.

Kommunestyre 2015 – 2019 (bilete)

Eirik Haga (Ap), ordførar

Anne Christin Eide (Ap)

Anders Jin Risnes (Ap)

Magne Hestad (Ap)

Bjørn Øyvind Krogsrud (Ap)

Heidi Rongved (Ap)

Brita Hesjedal Lunde (Ap)

Jan Hansen (Ap)

Arne Normann (Krf)

Jan Erik Bernes Roe (Krf)

Sigmund Simmenes (Sp)

Hege Eide Vik (Sp)

Jarle Audestad (Sp)

Line Eide Vik (Sp)

Boris Groth (Frp)

Anneli Vatle Lilletvedt (H)

Bjørn Roald (H)

Kjartan Haugsnes (Sv)

Evelyn Boge (Sv)

Line Kydland (Sv)

Tom Charles Johnsen (MDG)

Kontrollutval 2015 - 2019

Boris Groth (leiar)
Bente Jorunn H. Sundheim, nestleiar
Bjørge Aase N. Hop
Odd Jøran Oldervik
Terje Davidsen

Formannskapet er på vegne av kommunestyret kommunen sitt sentrale styringsorgan, med eit særleg ansvar for økonomi- og plansaker. Det gjer i tillegg vedtak i ei rekkje saker etter fullmakt frå kommunestyret. Formannskapet har også mynde å gjera vedtak i saker som skulle vore avgjort av anna kommunalt organ, når det ikkje er tid til å innkalla dette, jf. kommunelova § 13.

Formannskap/plan/økonomiutval 2015-2019

Eirik Haga (Ap)
Heidi Rongved (Ap)
Anne Christin Eide (Ap)
Sigmund Simmenes (Sp)
Jan Erik Bernes Roe (Krf)
Kjartan Haugsnes (SV)
Bjørn Roald (H)

Levekårsutvalet har 7 medlemmer, kommunestyret vel leiar og nestleiar. Levekårsutvalet sitt arbeids- og ansvarsområde er helse og omsorg, folkehelse, oppvekst og opplæring og andre saker som naturleg fell innfor utvalet sitt ansvarsområde.

Levekårsutvalet 2015 - 2019

Magne Hestad (Ap) (leiar)
Hege Eide Vik (SP), nestleiar
Brita Hesjedal Lunde (Ap)
Anders Jin Risnes (Ap)
Anneli Vathe Lilletvedt (H)
Evelyn Boge (SV)
Tom Charles Johnsen (MDG)

Administrasjonsutval: Formannskapet sine 7 medlemmar frå arbeidsgjevarsida og 3 medlemmer frå arbeidstakarorganisasjonane

Arbeidsmiljøutvalet: 4 frå arbeidsgjevarsida (2 politikarar, rådmann og HR)
4 frå arbeidstakarsida (HVO, 3 frå fagforeningane)

Forord frå rådmann

2016 vart eit år prega av store, viktige saker for kommunen. Debatt om kommunestruktur og skulestruktur prega vårhalvåret og enda med vedtak om uendra struktur i junimøtet i kommunestyret. Bygging av ny skule på Dale vart vedtatt i same møte som del av Økonomiplanen 2017 – 2020. Kommunestyret vedtok å inngå i Interkommunal legevakt på Voss på ettermiddag/kveld og dette trådde i kraft frå 1. januar 2017. I tillegg vart fleire større planar ferdigstilt og vedtatt i 2016: Kommunedelplan Helse- og omsorg, Trafikktryggleiksplan og Kulturplan.

Arbeid med ny Kommuneplan som strategisk plan fram mot 2030 har vore ein prosess gjennom heile året og samfunnsdelen vart vedtatt tidleg i 2017. Samfunnsdelen skal handsame langsiktige utfordringar og vise mål og strategiar for kommunen dei neste ti åra. Gjennom arbeidet med kommuneplanen er det utarbeida visjon og verdier for kommunen. Visjonen er framleis «Vaksdal kommune – bynært bygdeliv» og kommunestyret har uttrykt overordna verdier for samfunnet som «Nyskapande – Open – Samhald».

Utover i året har K5-prosjektet med ny E16 og jernbane gjennom kommunen fått mykje merksemd. Tryggare veg og bane saman med kortare reisetid vil også kunne gjera kommunen vår meir attraktiv å bu og leve i. Sjølv om utbygginga er i statleg regi medfører den store planleggingsoppgåver og mange tiltak for den kommunale organisasjonen. For ein liten administrasjon er dette krevjande og me har henta bistand frå ulike kompetansmiljø når det har vore nødvendig. For å sjå potensialet for vekst og utvikling med K5 er det utarbeidd «mulighetsstudier» for stasjonsbyane Vaksdal og Stanghelle og områdeplanar er starta opp. Folketilvekst er eit overordna mål for å sikre ei positiv samfunnsutvikling og gode tenester til innbyggjarane også i framtida. Reguleringsplanen for bustadområdet på Tettaneset er no godkjent.

Kommunen fekk eit godt økonomisk resultat med 11,2 millionar i overskot. Dette skuldast i hovudsak den gode skatteinngangen i landet som utløyste utjamningsmidlar til kommunen mot slutten av regnskapsåret. I tillegg enda avkastninga på aksjar og obligasjonar litt opp samanlikna med dei siste to åra. Slike «eingongspengar» ventar vi ikkje å få neste år, men midlane i år kan kome godt med i dei satsingane kommunen står framfor i åra som kjem. Eg er nøgd med at drifta kom i balanse ved årsslutt. Det er eit bra utgangspunkt for å klare endringstakten i økonomien dei komande åra. Endringar i folketal og demografi, saman med endra kraftinntekter fører til reduserte inntekter til kommunen. Utgiftsnivået må tilpassast ganske raskt og det gir utfordringar. Fleire einingar har redusert drifta i 2016. Det er krevjande prosessar, men har skjedd med omplasseringar og naturleg avgang.

Gjennom eit år skjer det mykje positivt og kommunen har hatt eit høgt aktivitetsnivå også i 2016. Hovudprosjektet for det store utviklingsprogrammet «Lev Vel i Vaksdal – aktivitet, mestring og deltaking heile livet» starta opp hausten 2016. Mykje kunne vore nemnt, men eg vil trekke fram nyetableringa VIS (Vaksdal Introduksjonssenter) som er Vaksenopplæring og Flyktingetenesta på Dale frå sommaren 2016. Kommunen busette 30 flyktningar i 2016 og saman med andre innvandrarakar får dei no opplæringa si på Dale. VIS har mange andre aktivitetar og har vorte ein god møtestad der «gamle og nye innbyggjarar» kan møtast. Stikk innom på VIS, entusiasmen og humøret til våre nye innbyggjarar er smittande!

I eit stadig meir digitalisert samfunn er forventningane til kommunane å halde tritt med utviklinga elles også på dette området. Vaksdal har tatt store steg dei siste åra og har fått på plass mange nye løysingar. Tenester på nett, digitale innsynsløysingar, sikker digital kommunikasjon, sikker elektronisk post til innbyggjarar og næringsliv og velferdsteknologi er noko av dette. Utbygging av trådløst nett på skular og sjukeheimar pågår, i 2016 fekk mellom anna Dale barne- og ungdomsskule dette på plass.

Kommunesektoren skal møte framtidens behov og endringene som skjer i samfunnet. Dette krev ein nyskapande og endringsdyktig organisasjon med gjennomføringskraft til å utvikle tenester og arbeidsformer. For å lukkast er det avgjerande å ha motiverte og engasjerte medarbeidarar med riktig kompetanse. I OU prosjektet brukte vi OU dagen til verdidebatt og verdidugnad. Det resulterte i desse fellesverdiane for organisasjonen: «respekt – tillit – kompetanse – løysingsorientert». Eg vil rose våre dyktige tilsette som lever etter desse verdiane kvar dag. Takk til alle for godt arbeid og stor vilje til utvikling til beste for våre innbyggjarar !

Kommunen har gode leiarar som evnar å stå støtt i utfordrande tider. 2016 vart eit spesielt år der vår toppleiar brått gjekk ut i langvarig sjukefråvær etter ein skade . Eg må takke våre leiarar som gjennom stor innsats og tålmod har bistått meg gjennom eit særst travelt år for oss alle. Eg vil og takke ordførar, øvrige politikarar, tillitsvalde og tilsette for godt samarbeid og ein god porsjon tålmod gjennom året.

Dale 30.03.2017

Åse Elin Myking

Konst. rådmann

Økonomi

2016 har vore eit år med omstilling for Vaksdal kommune. Demografiske endringar og endring i egne inntekter frå vasskraft har gitt kommunen eit inntektsbortfall som har kravd rask omstilling. Gjennom inntektssystemet får kommunen reduserte inntekter, både som følgje av reduksjon i talet på innbyggjarar og som følgje av endringar i alderssamansetjinga. Tenesteytinga er arbeidsintensiv og tilpassing av drift til økonomiske rammer må difor medføre at lønsutgiftene må reduserast. Heile organisasjonen har arbeidd med å effektivisere drifta og tilpasse driftsnivået til dei økonomiske rammene.

I 2016 var det ekstraordinær god skatteinngang, både lokalt og nasjonalt. Dette har medført auka skatt og inntektsutjamning for kommunen. Det meste av veksten skuldast at personlege skattytarar føretok ei tilpassing til skattereforma i 2016 ved å ta ut store utbytter i 2015. Det er viktig å være klar over at meirskatteveksten i 2016 berre gav ekstra inntekt for året 2016, og i liten grad vil påverke nivået på forventa skatteinntekter i 2017 og framover.

Synkende kraftprisar har medført at dei kraftrelaterte inntektene til kommunen har vorte redusert dei seinare åra. Likningsgrunnlaget for eigedomsskatt frå vasskraft er basert på gjennomsnittlege kraftprisar siste 5 år, og i dei neste åra vil kommunen oppleve redusert eigedomsskatt frå vasskraftverk.

Forvaltning av aksjar og obligasjonar har gitt lave inntekter dei siste åra, men i 2016 vart det gode meirinntekter.

Lavt rentenivå medfører at kommunen betaler relativt låge renter for låneporteføljen. Det har vore aktiv refinansiering av låneporteføljen, noko som har gitt reduserte renteutgifter i høve budsjett.

Rekneskapsresultat

Vaksdal kommune har sett seg langsiktige mål for sunn økonomi.

Sunn økonomi	Langsiktig mål	Oppnådd 2016
Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter	1,75%	4,6%
Netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter	Under 50%	52%
Disposisjonsfond	Minst 10%	17,1% (6,3% u/amort.fond)

Driftsrekneskapen viser eit overskot på kr 11.195.437,68,-. Netto avsetjing til bundne driftsfond er kr 3.182.563,51,- i 2016. Det er mellom anna avsett 1,6 mill til sjølvkostfond for VAR. Det er vidare avsett om lag 1 mill som er unytta for tilskot til kompetanse og «Lev vel»-prosjektet, og 0,55 mill for unytta skjønsmidler til Vaksdal Introduksjonssenter (VIS). Bruk av bundne fond er om lag 0,4 mill til Osterfjorden vassområde. I tillegg vart om lag 2,1 mill nytta til mobildekning. Det vart avsett 3,3 mill frå konsesjonsavgifter. Av dette vart 1 mill overført til Næringssselskapet, 0,33 mill vart nytta til renter/avdrag Daletunet og 0,34 mill vart nytta til stimuleringstilskot bustad.

Brutto driftsresultat viser eit overskot på kr 13.009.917,93,-. Brutto driftsresultat er driftsinntekter minus driftsutgifter (inkl avskrivingar), og viser kommunens økonomiske ordinære driftsresultat inkl kapitalkostnader, før ein tek omsyn til finanspostar. I 2015 var brutto driftsresultat eit overskot på kr 8.875.224,89,-.

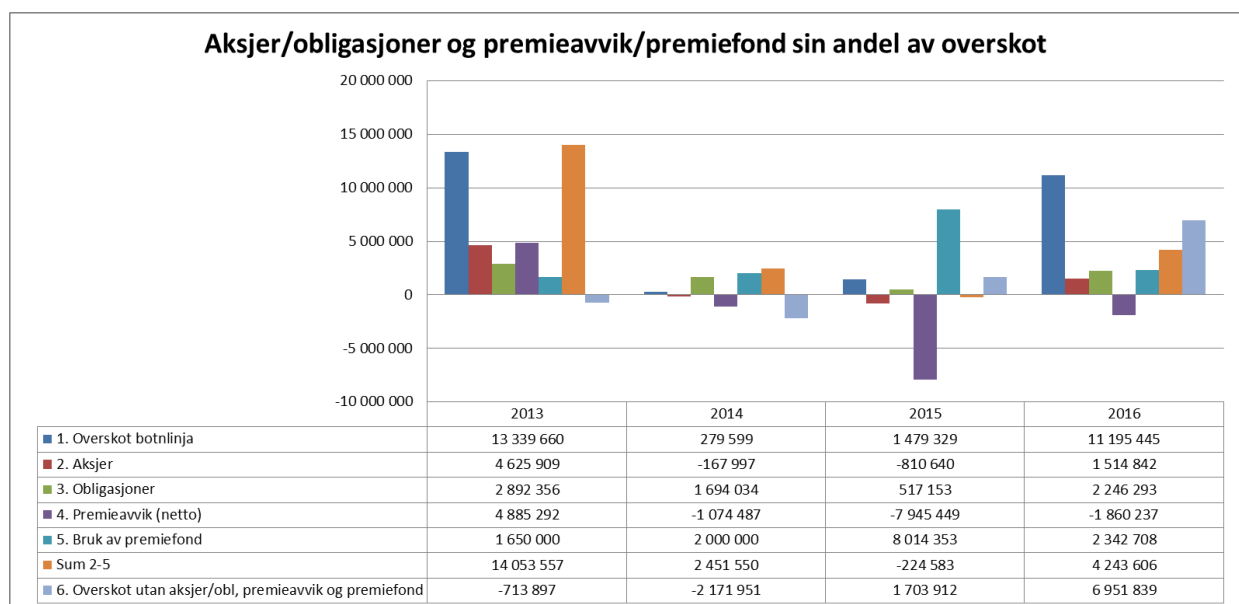

Netto driftsresultat viser eit overskot på kr 18.872.012,13,-. Netto driftsresultat er brutto driftsresultat korrigert for finanstransaksjonar (rente og avdrag), samt at ein korrigerer for «motpost avskrivningar». Netto driftsresultatet er 4,6% av brutto driftsinntekter, mot 2,4% i 2015. I planperioden 2017-2020 er dette målet sett til 1,75%, som er i samsvar med nasjonale føringar. 2016 har vore eit år med ekstraordinær skatteinngang nasjonalt. Avkastning på aksjar og obligasjonar har også vore betre enn dei siste åra, og fortsatt lavt rentenivå gir lave finanskostnader. Vi kan ikkje forvente så god skatteinngang i åra som kjem, og i planperioden vert målet på 1,75% sett under press gjennom reduserte inntekter og behov for tilpassing av utgiftene i samsvar med dette. Dette krev omstillingar og utvikling i perioden.

Netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter pr 31.12.2016 er 52%, medan landet, fylket og kommunegruppa ligg høgare. Snitt for landet u/Oslo er 81,7% (data henta frå KOSTRA-tal pr 15.03 – førebelse tal). Netto lånegjeld er langsiktig gjeld fråtrekt utlån og unyttta lånemidlar. Langsiktig gjeld pr 31.12.2016 er kr 299.899.040,- .

Pr 31.12.2016 var disposisjonsfond kr 70.648.429,39,- dette er 17,1% av brutto driftsinntekter, og er rekna som eit sunt nivå. Grunna eit stort oppsamla premieavvik er det i seinare år sett av midlar tilsvarande premieavviket til eit amortiseringsfond for å dekke negativt premieavvik, avskrivning og ev tap på verdipapir. Dette fondet utgjør ein stor del av disposisjonsfondet vårt. Ser vi bort frå amortiseringsfondet er disposisjonsfondet 6,3% av brutto driftsinntekter.

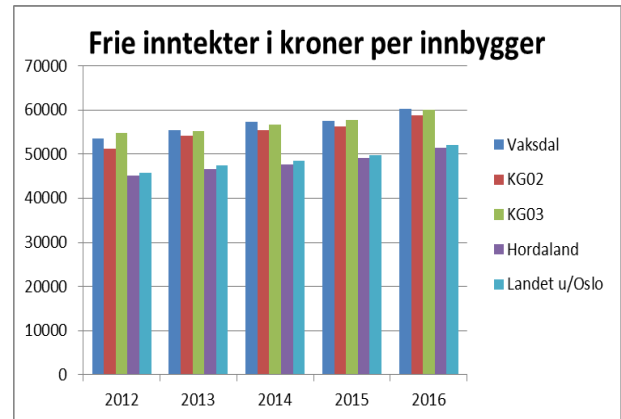
Reelt resultat er positivt. I 2016 var det eit negativt premieavvik, men dette vart kompensert av om lag tilsvarande bruk av premiefond. 2016 har vore eit betre år for aksjar og obligasjonar enn dei siste åra, og det er her ein samla gevinst i høve budsjett.

Frie inntekter

Frie inntekter er rammetilskot og skatteinntekter på inntekt og formue. Disse inntektene disponerer kommunen fritt til både lovpålagte og andre oppgaver. Rammetilskotet består av innbyggjartilskot, utgiftsutjamning, distriktstilskot og skjønsmidler. I tillegg vert det gjennom rammetilskotsordninga gjort ei inntektsutjamning. Dei frie inntektene pr innbyggjar hadde vekst frå 2015 til 2016. Veksten for Vaksdal kommune var 4,8%, dette var same vekst som Hordaland og Landet u/Oslo, og noko høgare enn Kommunegruppe 2 og 3.

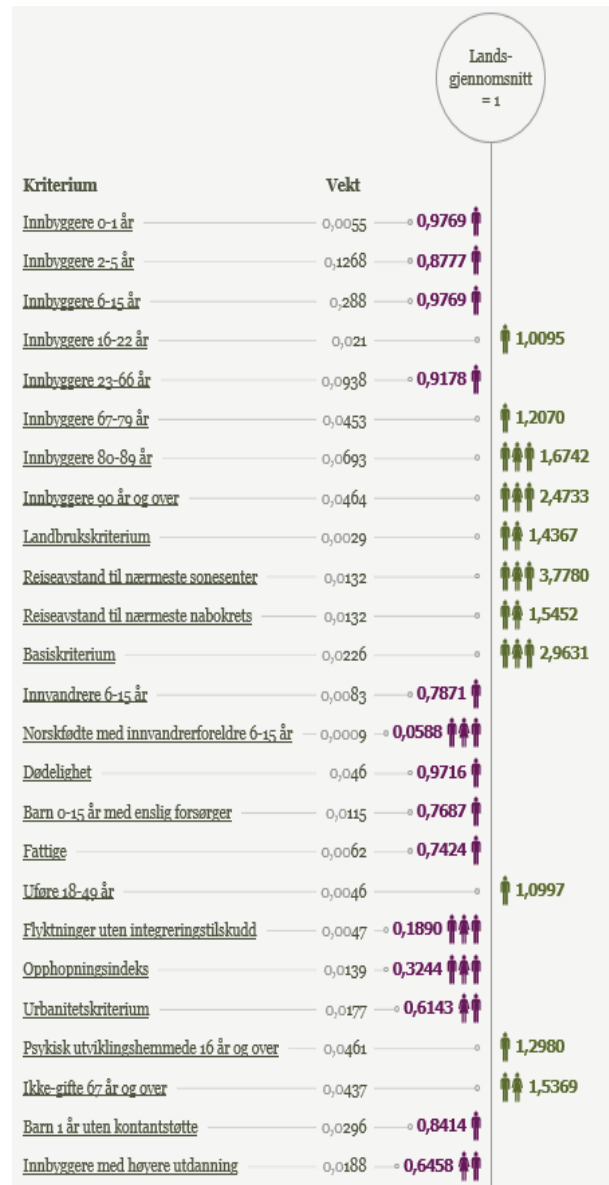
Vaksdal kommune er i Kommunegruppe 3, som er *små kommunar med middels bundne kostnader per innbyggjar, høge frie disponible inntekter*. I samanlikning mot andre kommunar er det naturleg og også vurdere opp mot Kommunegruppe 2, som er *små kommunar med middels bundne kostnader per innbyggjar, middels frie disponible inntekter*. Endring i frie inntekter viser at det er mange andre kommunar som har omstillingsbehov som følgje av reduksjon på inntektssida.

Folketal og inntekter er knytt nært saman. Dei største delane av rammeoverføringane er innbyggjartilskot og utgiftsutjamning. Innbyggjartilskotet er det same pr innbyggjar for alle kommunar.

Gjennom utgiftsutjamninga vert innbyggjartilskotet omfordelt mellom kommunane ved bruk av behovsindeksen. Midlar vert omfordelt frå kommunar med lavt berekna utgiftsbehov til kommunar med høgt berekna utgiftsbehov. Utgiftsutjamningen skal gje kompensasjon for ulikheiter i utgiftsbehov som kommunane ikkje kan påverke sjølv.

Behovsindeksen fortel noko om kor dyr ein kommune er å drive i forhold til landsgjennomsnittet. Den samla behovsindeksen er utrekna ved hjelp av eit sett kriterier og vektorer som seier noko om kvifor kommunane sine utgifter varierer, og vert nytta til å berekne kommunen sitt trekk eller tillegg i utgiftsutjamninga. Samla har Vaksdal ein behovsindeks som er 1,1823, dette betyr at kommunen får meir pr innbyggjar en landsgjennomsnittet. Indeksen i 2016 er noko redusert frå 2015. Store deler av utgiftsutjamninga er knytt til alderssamansetjinga i kommunen. Som vist er det spesielt for innbyggjarar over 67 år at Vaksdal kommune skil seg ut, og vert kompensert deretter.

Samanlikna med 2015 er det ikkje store endringar, men kriteria «Fattig» (dette kriteriet fangar opp variasjon i kommunane sine utgifter til barnevern) og «Uføre 18-49 år» (dette kriteriet fangar opp variasjon i kommunane sine utgifter til sosialhjelp) har flytta seg

til høgre samanlikna med landssnittet over (sjå illustrasjon). Dette tyder at det er større utgiftsbehov knytt til dette i 2016.

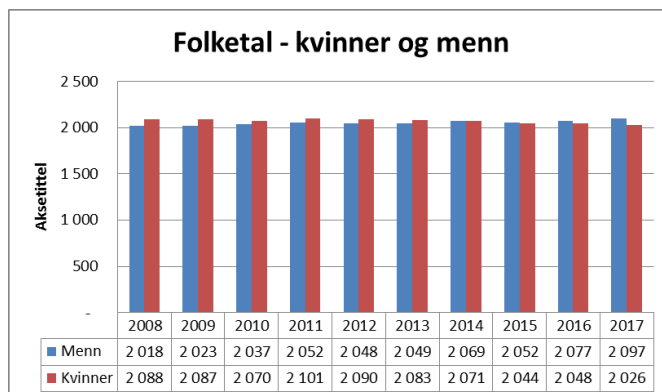
Rammetilskot og skatt

I 2016 har det vore uvisse knytt til skatteinntektene. Skattetilpassing har medført store skatteinntekter i 2016. Ved tertialrapportar har det vorte varsla mogeleg inntektsauke, men pga uvisse om korleis dette skulle slå endeleg ut for Vaksdal kommune, har vi hatt ei forsiktig prognose. Skatten utvikla seg svært positivt, og ved regnskapsavslutning vart det eit positivt avvik på om lag 5,7 mill (7,7 mill i høve opphavleg budsjett).

Eigedomsskatt har eit overskot på om lag 1,1 mill.

Folketal

År	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Pr 01.01 i året	4106	4110	4107	4153	4138	4132	4140	4096	4125	4123
Endring frå året før	12	4	-3	46	-15	-6	8	-44	29	-2
Endring i %	0,3 %	0,1 %	-0,1 %	1,1 %	-0,4 %	-0,1 %	0,2 %	-1,1 %	0,7 %	0,0 %

Siste 10 år har det vore liten endring i det totale folketalet i kommunen. Fordelinga mellom kvinner og menn ha endra seg frå 49% menn i 2008 til 51% menn i 2017.

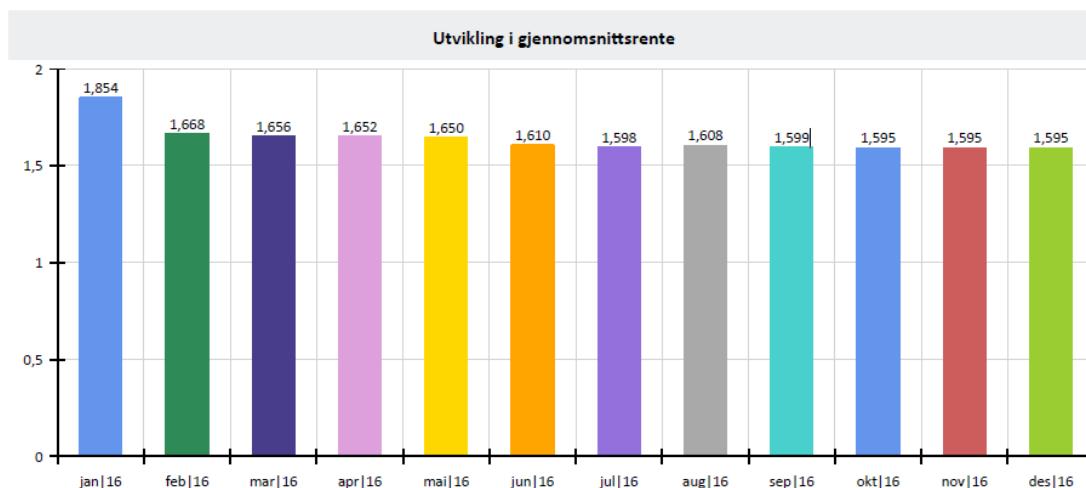
Det har vore større endringar når ein ser på fordeling av aldersgruppene frå året 2000 til 2017. Det har vore reduksjonar både i talet på born/unge og eldre.

Aldersgruppe	År 2000		År 2017		Endring	
	Folketal	Fordeling	Folketal	Fordeling	Folketal	Endring i %
0-5 år	305	7,3 %	279	6,8 %	-26	-8,5 %
6-15 år	550	13,1 %	487	11,8 %	-63	-11,5 %
16-19 år	217	5,2 %	212	5,1 %	-5	-2,3 %
20-66 år	2234	53,3 %	2362	57,3 %	128	5,7 %
67 år eller eldre	886	21,1 %	783	19,0 %	-103	-11,6 %
Sum	4192		4123			

Finansinntekter og utgifter

	Regnskap 2016	Reg. budsjett 2016	Oppr.budsjett 2016	Regnskap 2015	Avvik 2016
Renteinntekter og utbytte	-3 503 952	-2 700 000	-2 700 000	-2 911 984	803 952
Gevinst finansielle instrumenter (omløpsmidler)	-8 852 469	-1 000 000	-1 000 000	-4 539 654	7 852 469
Renteutg.,provisjoner og andre fin.utg.	4 989 427	5 704 000	7 704 000	6 466 589	714 573
Tap finansielle instrumenter (omløpsmidler)	4 622 240	-	-	4 317 731	-4 622 240
Avdrag på lån	13 800 000	13 800 000	13 800 000	12 078 588	-
Netto finansinnt./utg.	11 055 246	15 804 000	17 804 000	15 411 270	4 748 754

Grunna lave renter har kommunen hatt lågare renteutgifter enn budsjettet. Fleire lån er refinansierte med lågare rente i løpet av året.

Vaksdal kommune nytter seg av tenester frå Bergen Capital Management (BCM) i samband med låneopptak. Til tross for auka lånegjeld har renteutgiftene vorte redusert med om lag 1,5 mill frå 2015, og det er eit positivt budsjettavvik på 0,7 mill.

Renteinntekter har vore 0,5 mill betre enn budsjettet. Utbytte frå andre selskap har vore 0,3 mill betre enn budsjettet.

I budsjett 2016 er det sett opp netto gevinst på finansielle instrument på 1 mill, noko som var 1 mill lågare enn tidlegare år. Erfaringar frå svingingar i netto gevinst, gjer at kommunen tilpassar driftsbudsjetta utan at ein skal vere avhengig av denne gevinsten. Det har vore lav avkastning dei seinare åra, men i 2016 var avkastninga betre. Netto gevinst har vore 3,8 mill, og det er såleis eit positivt budsjettavvik på 2,8 mill.

Avdrag har vorte betalt i samsvar med vedteke budsjett. 5-årige leasingavtalar vert klassifisert som finansiell leasing og skal førast som avdrag i rekneskapen. Kostnadene til dette er kr 29.807,-.

Det vert vist til finansrapport frå BCM for ytterlegare detaljar.

Aksjar og obligasjoner

Bergen Capital Management forvaltar kommunen sine aksjar og obligasjoner. I 2016 har det vore gevinst på aksjar og obligasjoner. Historisk har kommunen oppnådd god avkastning samanlikna med kursutviklinga elles, men i 2014 og 2015 var avkastninga dårlegare enn *benchmark*. I 2016 snudde det til ei positivt avkastning.

Totalavkastning etter 3. tertial 2016 er på 4,32 %, dette er 1,76 prosentpoeng over "*normalporteføljen*". Aksjeporteføljen har levert 10,53%, 4,08 prosentpoeng under benchmark. Obligasjonsporteføljen har levert 3,09 %, 2,65 prosentpoeng over benchmark som er norske statsobligasjoner med 3 års durasjon. "Normalporteføljen" består av 15 % aksjer og 85 % obligasjoner.

Det er oppstått avvik mot aksjebenchmark som er Oslo Børs (OBX), fordi Vaksdal kommune sin aksjeportefølje har en annan samansetning. Oljeprisen har det siste året falt frå USD 115 pr. fat til USD 55 pr. fat. Sektorer som seismikk, drilling og shipping har som følgje av dette falt 60 til 80 % siste halvår, og avvik mot benchmark skuldast at deler av aksjeporteføljen har vore eksponert mot nemnte sektorar. Eksponering mot sektoren vil verte redusert gradvis framover. Ca. 10 % av porteføljen består av slike aksjar. Posisjoner innan denne sektoren vert avvikla løpande ved anledning.

Det har vore ei vriding mot større del i obligasjoner, noko som samla har gitt betre netto gevinst.

Denne tabellen er oppdatert:

AKTIVAKLASSE	I %	BENCHMARK	AVVIK
Sertifikat/obligasjoner	3,09 %	0,44 %	2,65 %
Aksjer	10,53 %	14,61 %	-4,08 %
Totalt	4,33 %	2,57 %	1,76 %

Det vert vist til finansrapport frå BCM for ytterlegare detaljar.

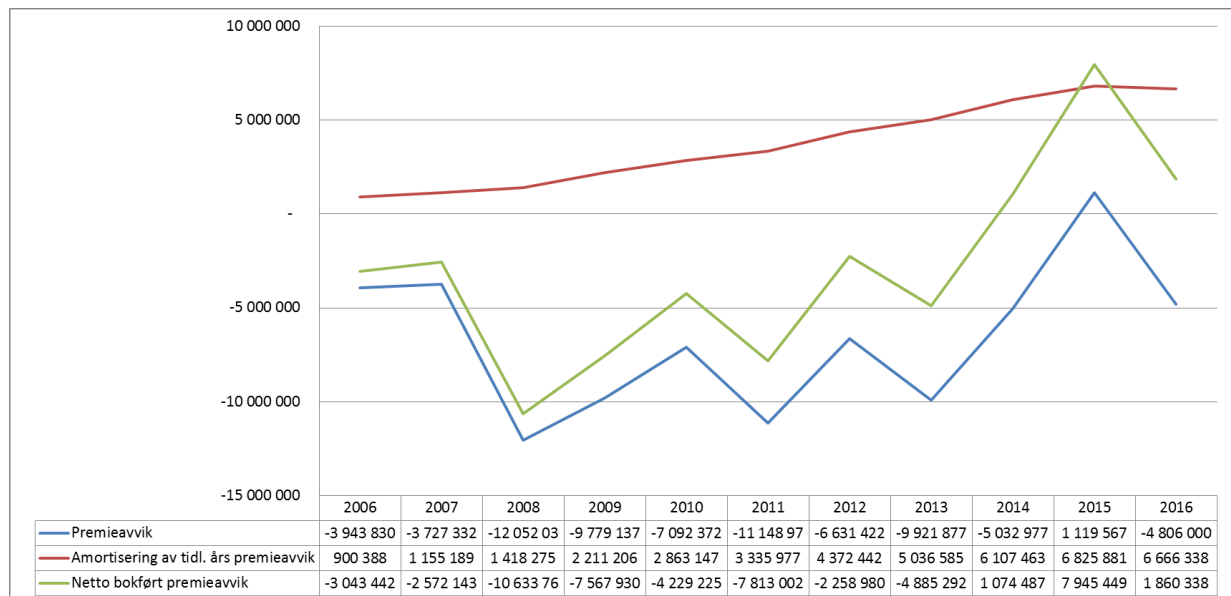
Aksje og eignedelar (finansielle anleggsmidlar) er opplista i note 5.

Pensjonskostnader og premieavvik

Premieavvik er differanse mellom årets betalte pensjonspremie og berekna pensjonskostnad. Pensjonspremier skal dekke dei auka pensjonsforpliktingane som har påløpt i løpet av året, og vert berekna etter ordinære aktuarmessige prinsipp.

Årets premieavvik var negativt, og har saman med amortisering i året gitt reduksjon i oppsamla premieavvik. Pr 31.12.2016 har kommunen eit oppsamla premieavvik på kr 43.842.967,57,- som skal avskrivas over hhv 15, 10 og 7 år.

Kommunen har eit stort oppsamla premieavvik samanlikna med andre kommunar, men oppbygging av eit amortiseringsfond for å dekke inn dette har vore eit godt strategisk grep. Amortiseringsfondet kan også nyttast til å dekke tap på aksjar og obligasjonar. Amortiseringsfondet vart oppretta i 2007, og pr 31.12.2016 er dette fondet kr 44.473.113,79,-. Fondet er dermed noko større enn oppsamla forplikting. Premieavvik og amortisering av tidlegare års premieavvik medfører ingen likviditetsmessige endringar, og amortiseringsfondet er difor eit fond utan likvide midlar.

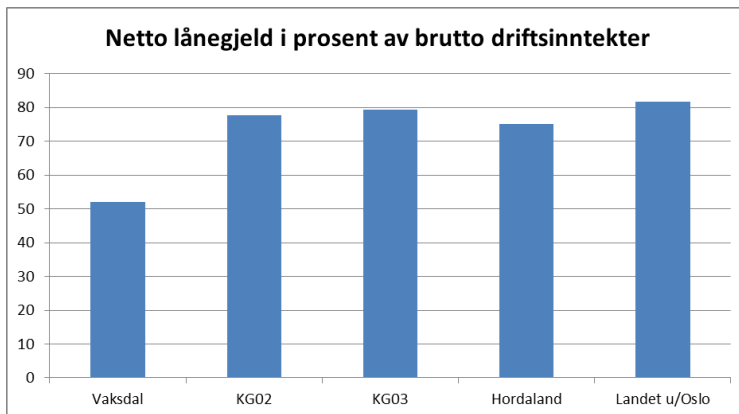
Det vert elles vist til note 3 om pensjonsforplikting.

Lånegjeld

Den langsiktige lånegjelda har auka med kr 41.931.699,- i løpet av 2016.

	Pr 31.12.13	Pr 31.12.14	Pr 31.12.15	Pr 31.12.16
Husbanken	37 847 456	38 507 097	38 012 144	37 166 940
Kommunekreditt/KLP	10 785 908	10 075 000	-	
Kommunalbanken	165 374 638	152 668 554	161 365 536	108 249 246
Sertifikatlån	-	45 810 000	55 560 000	151 483 000
Sum lån i bank	214 008 002	247 060 651	254 937 680	296 899 186
Andre lån	7 910 482	3 208 249	3 029 661	2 999 854
Sum lån	221 918 484	250 268 900	257 967 341	299 899 040

Andre lån er forskotering av FV 569, der lån til Modalen er på kr 2.375.758,-. Det er lån til Vaksdal Næringssselskap på kr 624.096,-. I tillegg er det finansiell leasing som er oppført som langsiktig lån, dette er kr 29.807,-.

Kommunen har som målsetting at netto lånegjeld ikkje skal vere høgare enn 50% av brutto driftsinntekter. Pr 31.12.2016 var netto lånegjeld 52% av brutto driftsinntekter, mot 50,9% i 2015. Med venta reduksjonen i driftsinntekter dei kommande åra, er det viktig å finansiere større deler av investeringar gjennom årlege driftsresultat.

Note 6 viser langsiktig gjeld og avdrag på lån.

Fond

Fondstype	31.12.2012	31.12.2013	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2016
Disposisjonsfond	46 678 646	56 539 011	67 533 681	67 423 402	70 648 429
Bundne driftsfond- k.to 2.51	24 539 031	28 350 136	37 198 718	37 079 499	40 262 063
Ubundne investeringsfond – k.to 2,53	70 353 178	42 143 911	39 786 674	39 561 643	41 932 470
Bundne investeringsfond – k.to 2.55	6 275 883	8 488 193	4 007 774	4 629 879	5 786 471
Totalt fond pr. 31/12	147 846 738	135 521 251	148 526 846	148 694 423	158 629 433

Investeringar

Investeringar går ofte over fleire år, samla oversikt over aktivitetar/prosjekt i året ligg som vedlegg. Det vert vist til note 12 som viser oversikt over investeringspr. prosjektnr.

KAPITALBUDSJETT	Oppr. budsjett 2016	Rev. budsjett 2016	Rekneskap 2016
INVESTERINGSUTGIFTER			
FELLES ØKONOMI - SENTRALT BUDSJETTERT			
EK innskot KLP	-	1 155 786	1 155 786
Ikt- og datasikkerheitsløyising	1 200 000	1 090 556	262 455
Kyrkja - investering	200 000	200 000	200 000
Kundetorg - ombygging	400 000	600 000	961 305
Rehabilitering Heradshus	-	400 000	20 625
HELSE OG OMSORG			
Forprosjekt Helse og omsorg			
Prosjekt Demenssenter/helsehus	5 000 000	5 000 000	-
Ombygging/oppgradering kommunale utleigebustader	1 800 000	1 730 994	1 345 771
Prosjekt: Innovasjon i omsorg	300 000	300 000	-
Folkehelse og familie – samlokalisering heradshus	900 000	800 000	-
Tilstandsvurdering sjukehemar og omsorgsbustader	-	69 006	69 006
Rehabilitering kjøkken 5 etg. Daletunet	825 000	825 000	9 435
OPPVEKST			
Investerings skulebygg m/rentekomp.	1 400 000	-	-
Investerings skulebygg	6 000 000	2 700 000	505 567
Riving PPT/Barnevern	-	1 000 000	832 324
Branntiltak Vaksdal Senter	-	900 000	366 311
Brannsentral Daletunet	-	600 000	544 550
Sprinkleranlegg Daletunkvartalet	-	600 000	-
Ombygging Vaksdalsgarden 10 / Prestebustad	-	1 200 000	51 221
Opprusting uteområde skular/barnehagar	200 000	200 000	-
Digitalisering i barnehage	-	9 444	255 750
Oppstart Vaksdal Intro.senter	-	420 402	420 402
SAMFUNNSUVIKLING			
Eigedomsforvaltninga byggtjenester			
Bustader Lavik	-	3 700 000	1 903
Investerings kommunale bygg	3 000 000	-	13 825
Forprosjekt bustader Jamne		500 000	239 381
Tilstandsregistrering Kulturbbygg	-	1 500 000	1 154 361
Tilstandsregistrering Utleigebustader	-	1 000 000	1 463 776
Tettaneset bu-visjon			

KAPITALBUDSJETT	Oppr. budsjett 2016	Rev. budsjett 2016	Rekneskap 2016
Tettaneset T1	2 000 000	12 178 000	3 773 030
Tettaneset T2			
Senterplassen	400 000	700 000	690 920
Andre møteplassar / grøntanlegg / nærmiljø	300 000	-	-
Stamnes sentrum	500 000	500 000	21 149
Teknisk stasjon maskiner/utstyr	1 600 000	1 600 000	-
Digitale kartverk/arkiv	200 000	200 000	205 050
Trafikksikringstiltak	400 000	400 000	998 629
Prosjekt rassikring:	150 000	150 000	192 425
Prosjekt: Adresseregister	-	-	84 570
Klimaplan - midlar			
Ballbane Eksingedalen	250 000	250 000	15 490
Brann (bekledning)	100 000	100 000	132 557
Opprusting kaier	500 000	500 000	
Kai Stanghelle	-	-	247 207
Samfunnsutvikling- samlokalisering, oppussing	500 000		240 867
Bustader Døso	-	-	318 357
Oppgradering kommunale vegar	750 000		398 444
Oppgradering kommunale bruer	500 000	500 000	-
Rullering av kommuneplan	650 000		179 303
Riving av gamle barnehage Stanghelle			
Kommunale vassverk	-	-	2 339 916
Avlaup (kloakkar)	1 500 000		
Nytt vassverk Vaksdal	23 000 000		1 402 338
Avløpssanering Vaksdal	4 000 000		
Høgdebasseng Myster	3 700 000		
Oppgradering Dalevågen avløpsrenseanlegg	300 000	300 000	
Avløpssanering Stanghelle	500 000	500 000	
Asfaltering Gammersvik-Grøsvik	780 000	1 330 000	1 188 660
Asfaltering Sædalen Stanghelle			
Sikring mur Boge			
Vaksdal idrettspark - gangveg	160 000	160 000	39 445
Stanghelle Idrettspark	-	-	3 854
Områdeplan Vaksdal	-	-	118 881
Områdeplan Stanghelle	-	-	118 900
Ladestasjon El-bilar	-	-	24 530
Klargjering tomter Tveitane			13 470
Tilrettelegging bustadareal Tveitane 43 og 45			144 305
SUM INVESTERINGAR	63 965 000	45 869 188	22 766 051

Det har vore høg aktivitet på investeringssida i 2016. Mange av prosjekta er ferdigstilt, medan ein del prosjekt går over til 2017.

Helse og omsorg

Ein del midlar knytt til Lev Vel prosjektet kom ikkje til utbetaling i 2016 og er skyvd til 2017. Elvavegen fekk tilført nytt areal i form av vaktrom bygget mellom leilegheit nr 11 og 13.

Oppvekst

Det var avsett 6 mill til investeringar i skulebygg. Av dette vart om lag 0,3 mill nytta til breiband på skular og 0,2 mill vart nytta til ulike utgreiingar knytt til ny Barne- og ungdomsskule på Dale. 4,3 mill vart omdisponert etter vedtak til andre prosjekt i 2016, dette gjeld riving av PPT-bygget, branntiltak på Vaksdal senter, brannsentral på Daletunet, sprinklaranlegg på Daletunkvartalet og ombygging av Prestebustaden på Vaksdal.

For prosjektet Digitalisering i barnehage er det nytta restmidlar frå tidlegare år. Oppstart av Vaksdal Introduksjonssenter vart finansiert ved at introduksjonstilskot vart overført frå drift til investering.

Samfunnsutvikling

I 2016 har kommunen utført tilstandsrapportar på omsorgsbustader/utleigebustader og Kulturbyggbygg Tilstandsregistrering av kommunale bygg vil saman med strategi for eigedomsforvaltning vil vere eit godt grunnlag for utarbeiding av vedlikehaldsplanar og prioritering.

Det har vorte utført innvendig rehabilitering av 7 leilegheiter, fasade på Daletunet er reingjort og på Stamnes skule og barnehage er fasadane malt. Det er bygget støydemping mellom SFO og nabohus. På Vaksdal sjukeheim er det utført innvendig op pussing etter at Samnanger flytta ut.

Områdeplan for Tettaneset og Stanghelle Vest har gjennomgått omregulering, for å optimalisere planen med attraktive kvalitetar. Detaljregulering for Jamne (nedlagt barnehage) er også arbeidd fram. Prosessen med nye statlege transportkorridorar har gjort at kommunen valde å bremse rullinga av kommuneplanen sin arealdel, samt reguleringsplan for Vaksdal vassverk og Døso på Stanghelle. Det er vedtatt oppstart av områdeplanar for Vaksdal og Stanghelle, som skal vere i parallell prosess med statlege reguleringsplanar.

Det er etablert fartshumper på Stanghelle, Helle og Øvre Eikhaugen, samt intensivbelysning av fem krysningspunkt/gangfelt på fylkesveg 343 frå kryss E16 til Vaksdal stasjon. Det er installert bommar på gang og sykkelvegane mellom Skreia- Bryllaupshaugen og ved Vaksdal idrettsplass – Krekane. Det vart utført nyasfaltering på Toskedalsvegen, på strekkja frå Gammersvik til bakkane ovanfor Grøssvik.

Senterparken på Vaksdal er opprusta med nytt grøntareal, belysning og beleggingstein. Det er etablert ny veg og tomt er drenert i samband med klargjering av tomter for sal på Tveitane. Det er utført masseutskifting og drenering av grunnen rundt Vaksdalsgarden nr 10 / Prestebustaden på Vaksdal.

Felles

Kundetorget er totalrenovert og frem står no i ny drakt som innbyggjarservice.

KLP kallar ved behov inn EK-tilskot. Dette vert ikkje finansiert med lånemidlar, men vert finansiert av fond for avkastning av innskoten kapital.

Organisasjonen og kommunen som tenesteytar

- Vaksdal kommune skal ha ein sunn økonomi og gjennom god økonomistyring sikre økonomisk handlingsrom med dei inntektene me har
- Me møter innbyggjarane med dialog og profesjonalitet
- Me arbeidar systemisk og heilskapleg for å gje rett teneste til rett nivå til rett tid til lågast mogeleg kostnad
- Me legg vekt på lokal identitet og kultur i samfunnsutvikling og tenesteyting
- Me har det godt på jobb og er stolte av kommunen vår

Arbeidsgjevarplattform

Vaksdal kommune si arbeidsgjevarpolitikk har viktige målsetjingar for personalområde:

- Kommunen skal framstå som ein attraktiv og ansvarleg arbeidsgjevar med myndiggjorte medarbeidarar.
- Sikre kommunen nødvendig kompetanse for å nå vedtekne mål.
- Utvikle arbeidsglede og stoltheit over eige og andre sitt arbeid og kommunen som arbeidsplass.
- Å stimulere til kreativitet og nytenking.
- Arbeida aktivt og systematisk med arbeidsgjevarspørsmål på alle nivå i organisasjonen.
- Å avklare rammevilkåra for dei tilsette

Visjon og verdigrunnlag

Gjennom arbeidet med kommuneplanen er det utarbeida visjon og verdier for kommunen. Verdiane skal liggje til grunn for kommunen sine val og målsetjingar. Det er naturleg å forankre arbeidsgjevarpolitikken i vårt verdigrunnlag.

Vår visjon er utforma slik «Vaksdal kommune – bynært bygdeliv».

Overordna verdier er uttrykt som «Nyskapande – Open – Samhald».

Gjennom organisasjonsutviklingsarbeidet 2012-2016 arbeidde heile kommuneorganisasjonen med felles verdier og valde «respekt – tillit – kompetanse – løysingsorientert». Desse verdiane høver godt inn under våre overordna verdier fastsett i kommuneplanen.

Visjon, verdier, etikk og samfunnsansvar utgjer ei felles plattform for arbeidsgjevarpolitikken.

Revisjon av arbeidsgjevarpolitikken er planlagt starta opp i 2017.

Organisasjonsutviklingsprosjektet (OU 2013-2016). Programmet har hatt *organisering, leiing, kompetanse og system* som hovudtema for delprosjekta. Alle prosjekta handlar grunnleggjande om utvikling av arbeidsprosessar, kompetanse og samhandling slik at vi som organisasjon på best mogeleg måte kan løyse oppgåvene våre og oppnå resultat i samsvar med vedtatte mål. Det er utarbeida ein eigen rapport for OU prosjektet, denne vert lagt ved saka til behandling.

Arbeidet i 2016 vart noko avkorta eller forseinka grunna avgrensa kapasitet i leiinga og på HR sida dette året. Mykje av arbeider er likevel fullført eller i gang.

Hovudsatsingar i 2016:

Organisasjonsutvikling og innovasjon - Kontinuerleg forbetring, gevinstrealisering, utvikling og innovasjon

Samfunnsendringar påverkar behov og rammevilkår. Organisasjonen må aktivt tilpasse og utvikle tenestene for å møte utfordringane. Å legge til rette for utvikling og innovasjon blir viktig dei neste åra for å ruste oss for framtida. Gjennom kollektive prosessar i OU prosjekta har organisasjonen

styrka si evne til nytenking, utvikling og innovasjon. Prosjektet «Lev Vel i Vaksdal» i helse og omsorg er det største utviklingsprosjektet som pågår i tenestene. Hovudprosjektet starta opp i 2016 og er nærare omtalt under helse og omsorg. Kommunen driv aktivt utviklingsarbeid innan fleire område, mykje er nærare omtalt under tenesteområda. Metodar for gevinstrealisering vert nytta i dei fleste større prosjekt og alle IKT prosjekt.

Kompetanseutvikling - Strategisk kompetanseplan

Kompetanse og fag er grunnmuren for prosjektet og for organisasjonen som tenesteyter og serviceorganisasjon. Menneska som utgjer organisasjonen er til ei kvar tid den viktigaste ressursen vi har for å løyse vår faglege hovudoppgåve. Kompetanse må utviklast og fornyast, framtida stiller nye krav til kunnskap og ferdigheitar. Kommunen har over tid satsa på kompetanseheving både gjennom desentraliserte fagprogram og etter- og vidareutdanning. Arbeidet med ein strategisk kompetanseplan er i gang og vert vidareført i 2017.

Verksemdsstyring og kvalitetsutvikling- Kvalitetssystem og HMT system, mål og resultatsstyring

Gjennom OU prosjektet sine programområde er det arbeidd målretta og systematisk med å ruste organisasjonen, betre styringssystema og utvikle vår evne til mål og resultatstyring. Internkontroll er nært knytt til verksemdstyring og kvalitetsutvikling. I OU prosjektet er det etablert eit eige delprosjekt knytt til internkontroll og kvalitetssystem. Arbeidet med kvalitetssystem er i gang og vert fullført neste år, revisjon av HMT systemet er under oppstart.

Digitalt førsteval - Elektronisk saksflyt internt og ekstern

Kommunane som er med i vertskommunesamarbeidet *iktnh* har revidert strategi- og handlingsplanen. Vaksdal har ein aktiv rolle i utviklingsarbeidet gjennom rådmannsutvalet og strategigruppa. Overordna mål for digitalisering i kommunane er:

- **forenkla**, som handlar om å gi enkeltmennesket innsikt i prosessar, resultat og prioriteringar, enklare teneste og å kutte unødvendig byråkrati og kompleksitet.
- **forbetra**, som handlar om kvalitet. Det å løfte kompetansen og sørge for at den brukas der den trengs mest, slik at kommunanes tenester blir betre.
- **fornya**, som handlar om å jobbe smartare, betre samhandlinga og etablera samanhengande arbeidsprosessar ved å ta i bruk moglegheitene teknologien gir oss

Under dette tema pågår det ei rekkje større og mindre prosjekt lokalt eller felles med andre kommunar. Satsingar knytt til digitalt førsteval, digital dialog, elektronisk samhandling i helse og omsorg og veldferdsteknologi er prioriteringar saman med kompetanse, personvern, tryggleik, arkiv og strategisk leing.

Digitalt førsteval handlar om elektroniske prosessar internt i organisasjonen og eksternt med innbyggjarar og næringsliv. Tenester på nett, digitale innsynsløysingar, sikker digital kommunikasjon og gjenbruk av data er døme på dette. I eit stadig meir digitalisert samfunn er forventningane til kommunane å halde tritt med utviklinga elles. Vaksdal har tatt store steg dei siste åra, framover må vi utvikle dette vidare. SvarUT/SvarINN teneste som sikker digital kommunikasjon er etablert i 2016. Integrasjonar og verktøy for elektronisk saksflyt internt som reduserer saksbehandlingstid og effektiviserer arbeidsprosesser er tatt i bruk. Kommunikasjonsløysingar ut mot innbyggjarane er andre tiltak som betrar service og oppfølging. Ny politikarportal vart tatt i bruk og vil gi betre arbeidsprosessar og gode innsynsløysingar som verktøy i det politiske arbeidet.

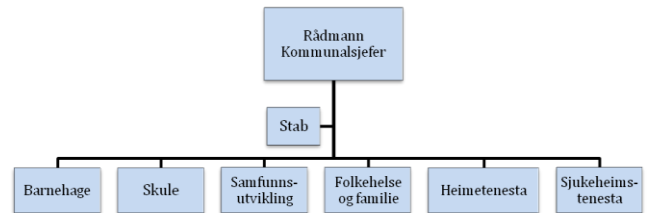
Utbygging av trådløst nett held fram på skulane og sjukeheimane våre.

Organisasjon

Kommuneorganisasjonen er den største arbeidsplassen i Vaksdal. Knappe 500 personar fordelt på om lag 350 årsverk har kommunen som arbeidsgjevar. Menneska som arbeider her er vår viktigaste ressurs. Mange fagprofesjonar og yrkesgrupper er representert for å løyse kommunen sitt mangfald av oppgåver.

Vi er organisert i to nivå med rådmann, stab og 6 resultateiningar.

Godt leiarskap er avgjerande for å hente ut potensialet i organisasjonen. Vårt leiarutviklingsprogram skal støtte opp under denne målsetnaden og gjelde for heile organisasjonen.

Medarbeidarundersøkingar vert gjennomført ved hjelp av KS verktøyet *Bedre Kommune* kvart 2.år

Omstilling og endring

Alle organisasjonar er i stadig endring. I vår organisasjon har vi justert organisasjonsstrukturen dei siste åra for å rigge oss for utfordringar som kjem. Me arbeidar for å tilpasse oss endra behov, oppgåver og inntekter. For tilsette i kommunen kan endringsprosessar gjere at ein får nye kollegaer, nye arbeidsoppgåver, nye måtar å arbeide på eller andre faglege utfordringar. Dette kan vere inspirerende og motiverande, men for nokon også føre til utryggleik og stress.

Det er viktig at organisasjonen har kompetanse og gode system når ein gjennomfører endring og omstilling. Her er kommunen sine rutinar for omstilling, omstillingsutval, stillingsutval og eit formalisert og godt samarbeid med arbeidstakarorganisasjonen viktige verktøy for å sikre at prosessane blir gjennomførte på ein god og korrekt måte. Nedbemanning er oftast krevjande og det kan oppstå uro og usikkerheit. Fleire einingar hadde reduksjonar i 2016, omfanget var størst i sjukeheimstenesta. Dette vart gjennomført ved interne omstillingar og naturleg avgang.

Etikk

Kommunen har etiske retningslinjer nedfelt i arbeidsgjevarstrategien. I OU-prosjektet er etikk tatt inn som eige deltema. Etikk og etiske problemstillingar er eit sentralt tema i HMT – arbeidet og i arbeidet med kvalitetsutvikling i heile organisasjonen.

Rekruttering, kompetanse og årsverk

Tala er frå HRM systemet 31.12.2016 med utgangspunkt i alle som ligg i HRM med stillingsprosent og mottok fast løn pr 31.12.16. Det vil sei at vakante stillingar og ringevikarar ikkje er medrekna.

Personale som mottok fast løn pr. 31.12.2016: 446 personar (326,82 årsverk. 11 tilsette har arbeidshold i 2 einingar.

Antal årsverk og personar pr. 31.12.2016 utan vakante stillingar og vikariat utan fastløn:

	2016		2015		2014	
	Årsverk	Personar	Årsverk	Personar	Årsverk	Personar
*Samlegruppe: Rådmann og stab, PPT, VIS, lærlingar, HTV og Frivilligsentralen	31,34	40	25,1	31	23,95	33
Skule	69,81	88	68,52	86	74,02	92
Barnehage	43,74	49	44,5	47	44,4	48
Heimetenesta	58,96	88	59,29	82	65,67	92
Sjukeheimstenesta	51,75	98	60,91	107	66,82	120
Folkehelse og familie	22,01	28	22,11	28	19,8	25
Samfunnsutvikling	49,21	66	49,48	62	47,95	58
Samla	326,82	457	329,91	443	342,61	468

*samlegruppe endra kvart år, VIS er tatt inn her i 2016

Kommunen har mål om å auke til 10 lærlingar i 2016 og 2 kvart år til 2019. Oppvekst og helse og omsorg har 4 kvar, samfunnsutvikling 1 og stab 1 i 2016.

Generelt er det god søknad til faste stillingar i kommunen. Kommunen har tilsett i 12 faste stillingar og klarer generelt å rekruttere godt kvalifisert personar. Rekruttering av leiarar og tilsette med spesialistkompetanse er meir krevjande. Det er likevel tidvis vanskar med å rekruttere til natt- og helgestillingar i pleie og omsorg. Vikarhenting er krevjande både innafor barnehage, skule og helse og omsorg. Det var 48 tilsette som slutta i Vaksdal kommune i 2016, (mot 47 tilsette som slutta i 2015).

Alder og pensjon

55 år og eldre: 135 personar som utgjer 103,4 årsverk = 30,27% av totalt antall tilsette

Under 30 år: 45 personar som utgjer 25,26 årsverk = 10,09% av totalt antall tilsette

Seniorpolitikk: Det er 25 personar som har mottatt seniorbonus i 2016.

KLP:

AFP 62-64: Det er 3 personer som har tatt ut delvis AFP og 3 personar som har tatt ut full AFP i 2016.

AFP 65-66: Det er 1 person som har tatt ut full AFP i denne aldersgruppa i 2016

Alderspensjon: Det er 8 personar som har gått av med alderspensjon gjennom KLP i 2016

Statens Pensjonskasse (SPK):

AFP 62-67: Det er 4 personar som har teke ut full AFP i 2016. 1 som gjekk frå delvis til full og 3 som gjekk rett ut i full AFP. Alderspensjon: Det er ingen personar som har gått av med vanleg alderspensjon gjennom SPK i 2016.

Inkluderande arbeidsliv – IA

Vaksdal kommune har inngått IA avtale og har fokus på målsetnadane i IA arbeidet.

Verkemiddel i arbeidet:

- Kartlegging av arbeidsmiljø: Vernerundar, medarbeidarundersøking (kvart 2 år) mv.
- Lokal IA Handlingsplan
- Lokale arbeidsmiljøgrupper
- Bedriftshelseteneste
- HMT system og verneteneste
- Partssamarbeid
- Dialog mellom legane, NAV og kommuneorganisasjonen
- Samarbeid med ulike kompetansemiljø

Arbeidsmiljøutvalet (AMU) er eit partssamansett utval md 8 medlemmer, fire frå arbeidstakersida og fire frå arbeidsgjevarsida. Oppfølging av IA –arbeidet er ein viktig del av utvalet sitt arbeid.

Handlingsplan sjukefråvær

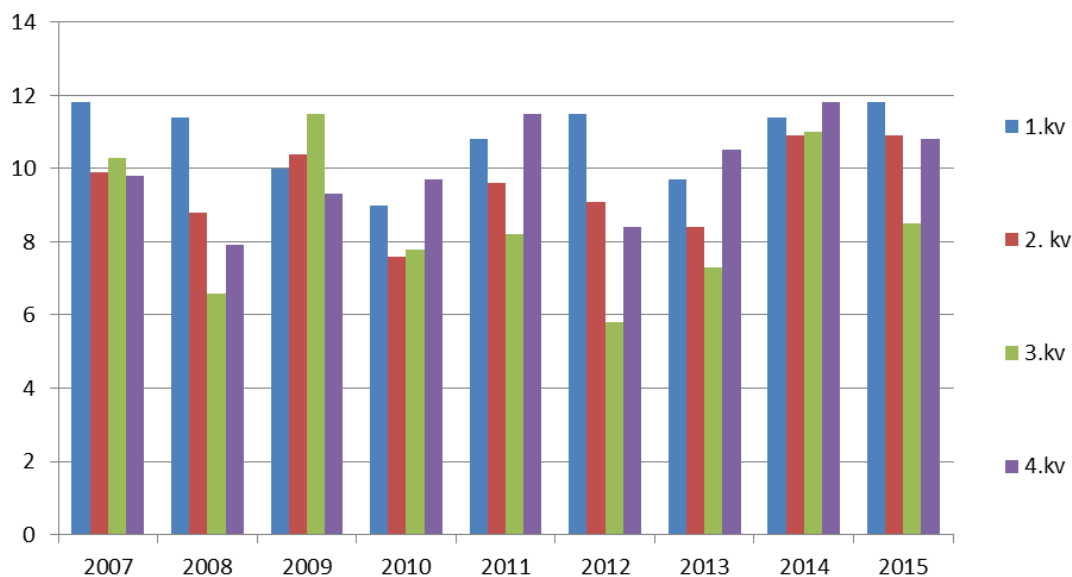
IA-handlingsplan for redusert sjukefråvær i kommunen vart revidert i juni. Basert på denne planen er det utarbeida lokale handlingsplanar med konkrete aktivitets- og resultatmål på alle nivå. Partssamarbeid i IA – avtalen lokalt skal forankrast og samarbeidet med legane og NAV styrkast.

Målsetnaden om eit sjukefråver i den kommunale organisasjonen på **7 %** vert vidareført.

Sjukefråveret i kommunen har over tid vore for høgt og arbeidet vårt for å redusere sjukefråveret er gjennomgått og forsterka i perioden. Tidleg dialog, tettare oppfølging og betre koordinering ved tilrettelegging er fleire tiltak saman med arbeidsmiljøgrupper og kompetansehevingstiltak lokalt.

Sjukefråveret for 2016 har gått noko ned samanlikna med tidlegare år. Tal frå KS viser eit snitt i kommunane på 10% i 2016.

Eining	1.kv-16	2.kv-16	3.kv-16	4.kv-16	2016	2015	Måltal
Barnehage	13,4 %	12,3 %	5,1 %	8,8 %	9,8 %	13,3 %	8,0
Skule	8,5 %	8,9 %	2,5 %	6,0 %	6,4 %	4,8 %	5,0
Folkehelse og familie	5,0 %	3,7 %	5,2 %	9,4 %	5,9 %	11,3 %	7,5
Samfunnsutvikling	12,0 %	7,2 %	7,8 %	10,6 %	9,4 %	11,5 %	7,0
Heimetenesta	13,8 %	15,7 %	15,1 %	13,5 %	14,5 %	13,8 %	9,5
Sjukeheimstenesta	13,3 %	15,1 %	14,7 %	13,2 %	14,1 %	17,5 %	9,5
Rådmann, stab, politisk	7,8 %	5,4 %	5,3 %	5,8 %	6,0 %	2,2 %	2,5
Kommunen samla	11,3 %	10,8 %	8,5 %	9,8 %	10,1 %	10,9 %	7,0

Heiltid. Likestilling. Mangfold

Ved utgangen av året var gjennomsnittleg stillingsstorleik 73 %.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Kommunen samla	0,67	0,72	0,72	0,73	0,74	0,74	0,73
Heimetenesta	0,62	0,71	0,66	0,7	0,71	0,72	0,67
Sjukeheimstenesta	0,5	0,54	0,55	0,55	0,56	0,56	0,53

Gjennomsnittleg stillingsstørrelse:

	2014		2015		2016	
	Personer	%	Personer	%	Personer	%
Under 40% stilling	80	17,02 %	91	20,54 %	87	19,51 %
Mellom 40% og 99% stilling	196	41,70 %	180	40,63 %	169	37,89 %
100% stilling	194	41,28 %	172	38,83 %	190	42,60 %

Som arbeidsgjevar har ein plikt til å arbeide aktivt, målretta og planmessig for å fremje likestilling og hindre diskriminering. Av totalt 446 tilsette (vakante stillingar/ringevikarar er ikkje med) er 359 kvinner og 87 menn. Kvinnene utfører 254,81 årsverk og mennene 72,01 årsverk. I alt 326,82 årsverk (329,91 i 2015)

	Tilsette	Andel	Årsverk
Kvinner	359	80,49 %	254,81
Menn	87	19,51 %	72,01
Sum	446	100,00 %	326,82

Hovudtal drift

Fellesområde økonomi/politisk

Under Fellesområde økonomi er all føring av avskrivning og motpost avskrivning vist. Sal av konsesjonskraft er ført her. Felleskostnader administrasjon/politisk og alle tilskot til andre vert ført her, det same gjeld premieavvik og amortisering av tidlegare års premieavvik.

Fellesområde Økonomi	Rekn 2016	Rev. Bud 2016	Oppr. Bud 2016	Avvik 2016	Rekn 2015
Sum	27 948 423	26 073 968	26 063 936	-1 874 453	21 597 910

Tenestekområde helse og omsorg

Fellesområdet helse og omsorg er mellom anna tilskot til AO-senteret, utgiftet til utskrivingsklare pasientar, ØHD-senger og leing. Tenestekområdet vart tilført 4 mill i styrking av budsjettet i 2. tertial 2016. Tenestekområde fekk eit overskot på 0,7 mill.

Tenestekområde Helse og omsorg	Rekn 2016	Rev. Bud 2016	Oppr. Bud 2016	Avvik 2016	Rekn 2015
Felles helse og omsorg	5 507 379	4 734 501	4 734 501	-772 878	2 134 456
Folkehelse og familie	24 918 139	25 162 201	23 562 603	244 065	24 996 519
Heimetenesta	49 781 183	50 428 059	50 128 059	646 876	51 055 491
Sjukeheimstenesta	45 502 601	46 085 714	44 385 714	583 115	50 177 345
Sum	125 709 302	126 410 475	122 810 877	701 178	128 363 811

Tenestekområde oppvekst

Felleskostnader til tenestekområdet er mellom anna PPT, kjøp av tenester frå andre kommunar og leing. Tenestekområde fekk eit underskot på 0,2 mill i 2016.

Tenestekområde Oppvekst	Rekn 2016	Rev. Bud 2016	Oppr. Bud 2016	Avvik 2016	Rekn 2015
Felles oppvekst	4 333 024	4 146 625	4 146 625	-186 399	3 122 614
Skule	44 740 777	44 718 173	44 438 817	-22 605	49 780 877
Barnehage	21 222 998	21 242 899	21 242 899	19 903	22 181 992
Sum	70 296 799	70 107 697	69 828 341	-189 101	75 085 483

Tenestekområde samfunnsutvikling

Tenestekområde fekk eit overskot på 1,4 mill i 2016. Det er sjølvkostområdet (VAR) som gir overskot, den øvrige drifta har underskot.

Tenestekområde Samfunnsutvikling	Rekn 2016	Rev. Bud 2016	Oppr. Bud 2016	Avvik 2016	Rekn 2015
Samfunnsutvikling	41 490 686	40 545 975	40 545 975	-944 708	30 340 279
Samfunnsutvikling - sjølvkost	-2 794 182	-415 129	-415 129	2 379 053	-3 008 447
Sum	38 696 504	40 130 846	40 130 846	1 434 345	27 331 832

Vedlegg 1: Tenesteområde og einingar

Tenesteområdet oppvekst

Tenesteområde oppvekst omfattar barnehagar, skular og PPT.

Eining barnehage har 4 kommunale barnehagar i sentra Stamnes, Dale, Stanghelle og Vaksdal. Barnehagen har ansvar for det pedagogiske tilbodet til det einskilde barn i barnehagen – i forståing og samarbeid med foreldra, jf Lov om barnehage.

Kommunen betaler kompensasjon etter statleg sats til andre kommunar når born frå Vaksdal går i private barnehagar der. I tillegg betaler kommunen etter kommunestyrevedtak tilskot til Modalen kommune for borna frå Eidsland og Eksingedalen som nyttar barnehage i Modalen.

Eining skule har 5 skular fordelt på Dale, Stanghelle, Vaksdal, Stamnes og Eksingedalen. For elevane frå Eidsland krins kjøper kommunen skuleplassar i Modalen for dei som ynskjer det.

PPT er lagt direkte inn under kommunalsjef i organisasjonen med eigen fagleiar. PPT har òg ansvaret for Modalen kommune og Samnanger kommune. Kontoret er lokalisert på Dale.

Vaksenopplæring høyrer òg til området oppvekst.

Tenesteområde Oppvekst	Rekn 2016	Rev. Bud 2016	Oppr. Bud 2016	Avvik 2016	Rekn 2015
Felles oppvekst	4 333 024	4 146 625	4 146 625	-186 399	3 122 614
Skule	44 740 777	44 718 173	44 438 817	-22 605	49 780 877
Barnehage	21 222 998	21 242 899	21 242 899	19 903	22 181 992
Sum	70 296 799	70 107 697	69 828 341	-189 101	75 085 483

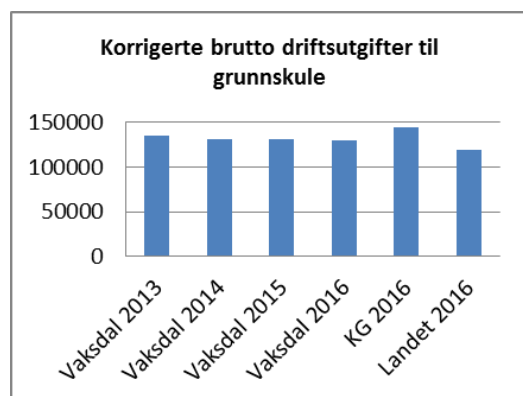
Tenesteområde har eit regnskapsmessig underskot på kr. 189 101,-. Årsaka til dette skuldast i hovudsak større refusjon til andre kommunar enn venta.

Framover blir det viktig å kvalitetssikre budsjettet så godt som mogeleg og vidare gjennom god økonomistyring avdekke ev. avvik og justere drifta for å gå i balanse.

Førebels KOSTRA-tal viser at skulane i Vaksdal nytta noko mindre i driftsutgifter pr. elev enn i 2015. Samanlikna med kommunegruppa nyttar vi noko mindre, medan vi nyttar meir enn landet elles.

I 2016 fekk skulane ekstra tilskot frå staten til tidleg innsats. Tilskotet vart nytta til ekstra delingstimar på 1. – 4. årssteg i kjernefaga norsk, engelsk og matematikk.

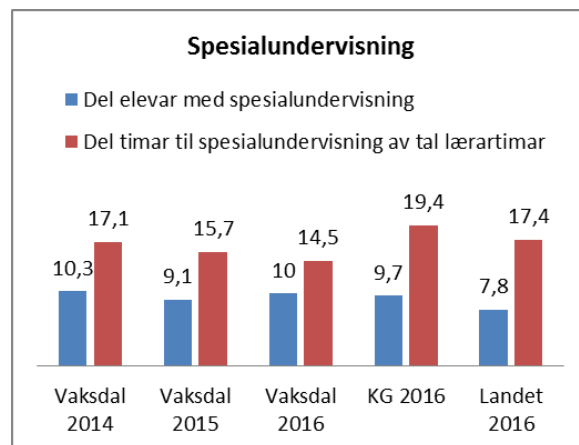
Det betyr at vi har auka noko timetal frå 2015. Det er gledeleg å sjå at 100 % av all undervisning vert gjort av tilsette med godkjent utdanning.

Tabellen under viser eit meir detaljer ressursbruken i skulane i Vaksdal dei siste åra:

Indikator og nøkkeltall	2010-11	2011-12	2012-13	2013-14	2014-15	2015-16	2016-17
Årsverk for undervisningspersonale	54,5	53,4	52,9	49,9	47,5	42,6	45,0
Antall elever per årsverk til undervisning	9,8	10,2	9,9	10,7	10,8	13,0	11,8
Antall assistentårsverk i undervisningen	10	10	11	11	11	10	11
Antall elever per assistentårsverk i undervisningen	46,8	47,3	41,8	44,1	43,6	48,4	43,1
Antall assistentårsverk per hundre lærerårsverk	19,0	19,3	21,1	21,1	22,1	23,5	24,3
Lærertetthet 1.-7. trinn	10,3	10,1	10,3	11,0	11,1	14,4	12,8
Lærertetthet 8.-10. trinn	12,5	13,9	12,3	13,4	13,2	13,9	13,0
Lærertetthet i ordinær undervisning	13,8	14,1	12,8	14,2	14,3	16,9	15,1
Andel årstimer til undervisning gitt av undervisningspersonale med godkjent utdanning	97,9	94,2	96,7	99,4	96,0	99,7	100
Lærertimer som gis til undervisning	34 995	34 123	33 593	30 870	30 228	26 338	28 522
Undervisningstimer totalt per elev	72	70	72	66	66	54	60

Gjennom prosjektet Kvalitet i skulen har skulane og PPT dei siste åra hatt fokus på tidleg innsats og tilpassa opplæring. Det systematiske og gode samarbeidet mellom PPT og skule viser ytterlegare reduksjon i del av undervisningstimane som vert gjeve til spesialundervisning. Del elevar som får spesialundervisning er om lag som dei siste åra. Vi ligg på nivå med kommunegruppa, men framleis over landet elles. Sjølv om vi framleis ligg over snittet nasjonalt i høve elevar som får spesialundervisning, nyttar vi noko mindre timar av totalramma til formålet enn både kommunegruppa og landet elles. Elevane på småskulesteget får mest spesialundervisning, medan elevane på ungdomssteget får minst. Dette er i tråd med nasjonale mål med tidleg innsats. PPT har om lag same tal saker som dei siste åra og kan difor i større grad nytte ressursane sine til systemretta arbeid som PALS/DUÅ og ressursteam i skule og barnehage. PPT har dette året i hovudsak hatt ventelister på inntil 3 månader for oppstart av nye saker, ei ventetid som er i innafør lovverket.

I tillegg til kvalitetsvurderinga i barnehage og skule og tilsyn i barnehage vert kvalitet i skule òg målt gjennom ulike undersøkingar og målingar som elevundersøkinga, nasjonale prøvar og grunnskulepoeng. Vidare følgjer resultat frå elevundersøking, nasjonale prøvar og grunnskulepoeng.

Elevundersøkinga	Årssteg	Vaksdal 2013/2014	Vaksdal 2014/2015	Vaksdal 2015/2016	Vaksdal 2016/2017	Nasjonalt 2015/2016
<i>Trivsel*</i>	7.	4,5	4,3	4,2	4,4	4,4
	10.	4,2	3,8	4,3	4,2	4,2
<i>Mobbing*</i>	7.	1,0	1,4	1,1	1,1	1,3
	10.	1,3	1,3	1,1	1,0	1,3

* For *trivsel* er beste skår 5, medan for *mobbing* er beste skår 1.

Resultata for korleis elevane trivst på skulane i Vaksdal på 7. og 10. årsteg er framleis gode sjølv om ein ser ein nedgåande tendens på 7. årsteg. 10. årsteg skorar litt ujamt frå år til år, men for 2015 er trivnaden betre enn landet elles. Resultata viste òg at det på 7. og 10. årsteg

	Vaksdal 2010/2011	Vaksdal 2011/2012	Vaksdal 2012/2013	Vaksdal 2013/2014	Vaksdal 2014/2015	Vaksdal 2015/2016	Landet 2014/2015
Grunnskulepoeng*	37,6	37,2	36,3	38,6	37,3	39,9	40,8

* Grunnskulepoeng er gjennomsnittskaraktar for elevane x 10

Grunnskulepoenga for elevane som går ut av 10. årsteg er framleis svake og medan resten av landet auka grunnskulepoeng, gjekk Vaksdal i 2015 litt tilbake. Det er arbeida med analyse av avgangskaraktarar og tiltak for å betra desse.

Gjennomsnitt skalapoeng, nasjonale prøvar 2016 - resultat frå 2015 i ( ) viss endringar til 2016

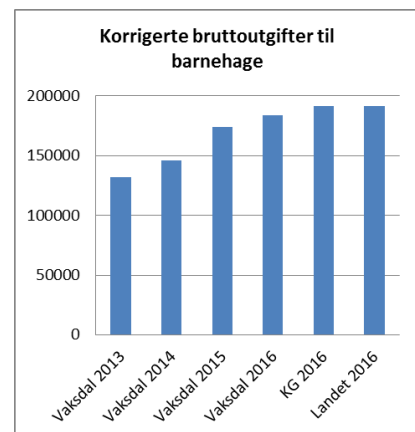
5. årsteg	Vaksdal	Hordaland	Landet	8. årsteg	Vaksdal	Hordaland	Landet
Lesing	46 (51)	49 (50)	50	Lesing	47 (48)	50 (49)	50
Rekning	49 (52)	50	50	Rekning	49 (52)	50 (49)	50
Engelsk	49 (51)	49	50	Engelsk	48 (49)	50 (49)	50

Tabellane over viser at skulane i 2015 skora lågare enn fylket og nasjonalt nivå på alle dei nasjonale prøvane både på 5. årsteg og 8. årsteg. Svakest resultat var det i lesing på 5. og 8. årsteg samanlikna med landet.

Tal barn i barnehage har vore stabilt dei siste åra. Nokre barn i kommunen går i barnehage i Modalen, nokre få i andre nabokommunar. Totalt 176 barn hadde plass i Vaksdal kommunale barnehage ved utgangen av 2016.

Førebels KOSTRA-tal for barnehage viser at Vaksdal har dei siste åra hatt ei jamn auke i ressursbruk. Tidlegare år har vi lagt ein del under både kommunegruppa og landet elles, medan barnehagane i 2016 nytta om lag same ressurs pr. barnehagebarn som kommunegruppa og resten av landet. Auke i tal born i 2014/2015, er noko av årsaka til auka trong for ressursar til bemanning.

Tabellen under viser del born i barnehagen i ulike aldersgrupper, del minoritetspråklege og opphaldstid samanlikna med kommunegruppa og landet elles.

	Vaksdal 2012	Vaksdal 2013	Vaksdal 2014	Vaksdal 2015	Vaksdal 2016	KG 3 2016	Landet 2016
Del barn 1-5 år med barnehageplass	82,9	82,0	87,3	82,3	72,5	89,8	91,0
Del barn 1-2 år m bhg.pl i f.t. barn 1-2 år	55,2	54,9	71,4	62,8	51,4	79,0	82,0
Del barn 3-5 år med bhg.pl i f.t. barn 3-5 år	91,8	93,0	94,7	95,9	91,1	96,9	96,8
Del minoritetspråklege born i f.t. innvandarar born 1-5 år	73,7	76,7	85,2	71,9	63,2	77,9	76,0
Del i bhg med opph.tid 33 t el.meir pr veke	87,7	91,1	91,7	91,3	89,3	93,7	97,1

Del born 1-5 år med barnehageplass viser ein nedgang med 9,8 % frå 2015 til 2016. Det er born 1-2 år som har hatt størst nedgang. Vaksdal ligg under både kommunegruppa og landet elles i høve del born i barnehage.

Tabellen viser fordelinga av born i barnehagane i Vaksdal ved utgangen av 2016

	0 år (2016)	1 år (2015)	2 år (2014)	3 år (2013)	4 år (2012)	5 år (2011)	Sum
Dale bhg	0	0	2	14	10	10	36
Stamnes bhg	0	1	2	2	5	4	14
Knutatunet bhg	0	12	23	13	8	16	72
Vaksdal bhg	0	3	13	8	13	10	47
Modalen bhg	0	1	2	2	2	0	7
Sum	0	17	42	39	38	40	176
Busett i Vaksdal	46	58	51	42	40	42	279

Hausten 2016 hadde Vaksdal barnehage 3 avdelingar, Knutatunet barnehage 5 avdelinga, Dale barnehage 2 avdelingar og Stamnes barnehage 1 avdeling.

Foreldreundersøkinga i barnehage 2016 viser at foreldra i stor grad er fornøgd med tilbodet til borna. Vaksdal har om lag same skår som Hordaland og landet elles.

Kategori (skala 1-5)	Vaksdal	Hordaland	Nasjonalt
Ute- og innemiljø	4,1	4,2	4,1
Relasjon mellom barn og voksen	4,5	4,6	4,6
Barnets trivsel	4,7	4,7	4,7
Informasjon	4,1	4,2	4,2
Barnets utvikling	4,5	4,6	4,6
Medvirkning	4,2	4,2	4,2
Henting og levering	4,3	4,3	4,4
Tilvenning og skolestart	4,4	4,5	4,5
Tilfredshet	4,4	4,5	4,5

I kvalitetsmelding for skule og barnehage som vert lagt fram våren 2017 vil ein gå grundigare inn i mål, tiltak og resultat i høve kvaliteten i skulane og barnehagane i Vaksdal, både når det gjeld læringsmiljø og læringsresultat.

Barnehage

VISJON

I barnehagen vår vert alle sett og verdsett, me er blant dei beste på samarbeid mellom barnehage, heim og lokalsamfunn. Barnehagen er trygg, inkluderande, aktiv, kreativ og nytenkjande.

Økonomi

	Rekn 2016	Rev. Bud 2016	Oppr. Bud 2016	Avvik 2016	Rekn 2015
Barnehage	21 222 998	21 242 899	21 242 899	19 903	22 181 992

Eininga har hatt god økonomistyring sjølv om drifta har vore stram. Barnehagane er nøktern med vikarbruk og flyttar ressursar internt i barnehagane der det er behov. Dette gjev ein større kontroll på variable lønnskostnader. Ny lov om utvida rett til barnehageplass og ordninga med redusert foreldrebetaling har vore kostnadsdrivande og saman med utgifter til barnehageplassar i andre kommunar, har dette vore den største økonomiske utfordringa i 2016.

Mål og måloppnåing / Tenesteproduksjon

Barnehagen legg til rette for at føresette kan delta aktivt i utforminga av tilbodet.

Barnehagane har gjennomført foreldreundersøking. Foreldreundersøkinga 2016 hadde ei deltaking på 80,36 %. Ein er særns nøgd med den gode deltakinga.

Barnehagane nyttar metode for å involvera føresette på foreldremøte. Informera SU om viktige saker om drifta og nyttar dei som ein god samarbeidspartnar.

Barnehagen vurderer og forbetra kontinuerlig sin eigen praksis

Barnehagane nyttar lærande møte som metode på møta med tilsette der forpliktande oppfølging er ein føresetnad. Gjennom arbeid med Språkløyper har barnehagane prøvd ut kollegaretteleing med refleksjon over eigen praksis og vi vil vidare kobla ståstadanalyse opp mot dette arbeidet. Barnehagane arbeider med språkmiljø og sosialkompetanse som to sider av same sak, og satsinga på DUÅ er viktig i denne samanhengen.

Barnehagen er god til å integrera minoritetsspråklege barn

Barnehage og skule har utarbeida «Handbok for arbeid med minoritetsspråklege barn i barnehage og skule. Handboka har som funksjon å ta imot og følge opp born og føresette med minoritetsspråkleg bakgrunn på ein betre måte. Handboka innheld mal for velkomstsamtalar, førebuingsskjema for tilsette og reglar for bruk av tolk. Førebuingsskjema til føresette vil verta omsett til engelsk, tiginja og arbaisk. Vidare vil barnehage og skule arbeide med å utvikle metodesamling med nyttige verty for betra kommunikasjon med minoritetsspråklege foreldre.

Dei tilsette har god kompetanse om borna si utvikling, både språkleg og sosialt

Alle tilsette har fått kurs/kompetanseheving i TRAS og oppstart av Språkløyper. Barneagar som har hatt behov for det har òg hatt opplæring i «Tegn til tale». Alle barnehagane driv jamlege språkgrupper etter metoden «Grep om begreper». Det har òg vore oppsamling og oppfriskingskurs i De utrolige åra, slik at alle tilsette no har vore gjennom kursrekkeja.

Tilsette/HMT

Det har vore jamnleg fokus på sjukefråvær i alle personalgrupper. Arbeidsmiljøgruppa i barnehagen arbeider særns godt og systematisk og det vert opplevd som positivt arbeid. Sjukefråværet har vorte redusert noko sidan førre år og resultatet enda på 9,8 % i 2016, mot 11,8 i 2015. Målet var 8 %. Barnehagen gjennomførte vernerundar i 2016 og alle tilsette har hatt tilbod om medarbeidersamtalar. Barnehagane hadde i 2016 42,5 årsverk.

Skule

Me er blant dei beste på samarbeid mellom skule, heim og lokalsamfunn. I skulen vår vert alle sett og verdsett, derfor har vi eit godt læringsmiljø med gode faglege resultat. Skulen er trygg, inkluderande, aktiv, kreativ og nytenkjande

Økonomi

	Rekn 2016	Rev. Bud 2016	Oppr. Bud 2016	Avvik 2016	Rekn 2015
Skule	44 740 777	44 718 173	44 438 817	-22 605	49 780 877

Eininga har hatt god økonomistyring sjølv om drifta har vore stram. Skulane er nøktern med vikarbruk og flyttar ressursar internt i skulen der det er behov. Dette gjev ein større kontroll på variable lønnskostnader.

Mål og måloppnåing / Tenesteproduksjon

Føresette vert involvert og skulen legg til rette for at dei kan bidra aktivt i utviklinga av eige barn og skulekvardagen

Alle skulane har gjennomført foreldreundersøking i 2016. Foreldreundersøkinga hadde varierende deltaking på den enkelte skule. Det er utarbeida eit felles årshjul for alle skulane i høve samarbeid heim-skule. Skulane nyttar metode for å involvera føresette på foreldremøte. Skulane informera SU om viktige saker om drifta og nyttar dei som ein god samarbeidspartnar.

Elevane skal ha opplæring i eit trygt og godt læringsmiljø

Skulane arbeider systematisk med elevane sitt skulemiljø, jf. internkontroll §9a og dette fungerer godt. Ein nyttar eit årshjul som kvalitetsikrar at arbeidet vert gjennomført. Alle skulane nyttar no systematisk arbeid med PALS som verktøy for auka sosial utvikling og PPT gjev jamleg rettleiing. Skulane gjev gode tilbakemeldingar på at arbeidet med PALS fungera godt. Ved gjennomføring av elevundersøkinga på 7. og 10. trinn svarar 0 % av elevane at dei vert mobba på skulen.

Skulen er god til å integrera minoritetsspråklege barn

Barnehage og skule har utarbeida «Handbok for arbeid med minoritetsspråklege barn i barnehage og skule. Handboka har som funksjon å ta imot og følge opp born og føresette med minoritetsspråkleg bakgrunn på ein betre måte. Handboka innheld mal for velkomstsamtalar, førebuingsskjema for tilsette og reglar for bruk av tolk.

Skulen vurderer og forbetra kontinuerlig sin eigen praksis

Leiarane i skulen har delteke på eit opplæringsprogram knytt til å utvikla lærande møteplassar, KS konsulent har vore medspelar og arbeidet har vore nyttig og lærerikt. Alle skulane legg til rette for lærande møte, nokon òg på elev- og foreldrenivå. Det har vore gjennomført nettverk for lærarar i faga norsk, engelsk og matematikk på tvers av skulane for å kunne styrka kompetanse og undervisningspraksis.

Elevane skal kjenna til måla opplæringa og kva som vert lagt vekt på i vurderinga av elevane sin kompetanse

Det har vorte jobba med ulike tilnærmingar på skulane i høve vurdering av elevane sin kompetanse og i varierende grad. Dette er eit arbeid skulane må ha vidare fokus på.

Tilsette/HMT

Det har vore jamnleg fokus på sjukefråvær i alle personalgrupper. Sjukefråværet har auka noko sidan førre år og resultatet enda på 6,5 % i 2016, mot 4,8 % i 2015. Målet var 5 %. Skulane har gjennomførte vernerundar i 2016 og tilsette har hatt tilbod om medarbeidersamtalar.

Tenesteområde helse og omsorg

Tenesteområdet utfører tenester i heile skalaen for tenesteyting og femner om alle alders- og diagnosegrupper. Målsetnaden er at den enkelte i størst mogleg grad skal kunne delta i eige liv og meistra daglege aktivitetar.

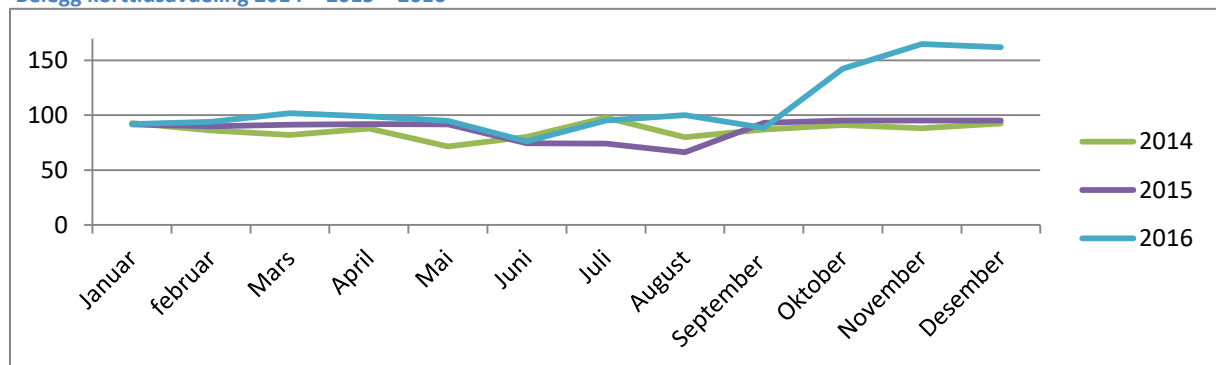
Økonomi

Tenesteområde Helse og omsorg	Rekn 2016	Rev. Bud 2016	Oppr. Bud 2016	Avvik 2016	Rekn 2015
Felles helse og omsorg	5 507 379	4 734 501	4 734 501	-772 878	2 134 456
Folkehelse og familie	24 918 139	25 162 201	23 562 603	244 065	24 996 519
Heimetenesta	49 781 183	50 428 059	50 128 059	646 876	51 055 491
Sjukeheimstenesta	45 502 601	46 085 714	44 385 714	583 115	50 177 345
Sum	125 709 302	126 410 475	122 810 877	701 178	128 363 811

Dei to einingane for sjukeheimsteneste og folkehelse og familie hadde dei to første tertiala overforbruk og fekk kvar ei budsjettjustering på 2 millionar. I sjukeheimstenesta var overforbruket knytt til forseinka nedtrekk av sjukeheims plassar, både i eigen kommune og dei 4 plassane i Modalen. I folkehelse og familie var overforbruket knytt til svikt i inntening på legekontor, auka utgifter til økonomisk sosialhjelp og kostbare tiltak i og utanfor heimen i barnevernet.

Lågare pensjonskostnader enn budsjetttert og bruk av premiefond medverka til positivt avvik ved årets slutt. Overforbruk i felleskostnader skuldast fleire utskrivingsklare pasientar enn budsjetttert. Mot slutten av året fekk me ei auke i tal utskrivingsklare pasientar frå spesialisthelsetenesta. Særleg var det auke av alvorleg sjuke og døydande pasientar, men det var også auke i talet med personskade og beinbrot. Både heimetenesta og sjukeheimstenesta har hatt utfordringar knytt til dette, og me har midlertidig opna opp att rom på korttidsavdelinga for å klara å ta imot utskrivingsklare med trong for sjukeheims plass. (Sjå figur under og figur og tekst under eining for sjukeheimsteneste)

Belegg korttidsavdeling 2014 – 2015 – 2016

Ved inngangen til 2016 hadde me eit godt grunnlag for drifta p.g.a. dei endringar og tilpassingar som vart gjort siste halvår av 2015. Einingane har også i 2016 samarbeida godt rundt utvikling og effektiviseringstiltak, m.a. gjennom prosjektorganiseringa «Lev Vel i Vaksdal» med tilhøyrande underprosjekt.

Mål og måloppnåing / Tenesteproduksjon

Alle einingar skal gjennomføra brukarundersøking

Barnevern og rus- og psykiatriatenesta gjennomførde brukarundersøkingar med høg svarprosent og gode attendemeldingar. Sjukeheimstenesta og heimetenesta deltok ikkje i dei nasjonale undersøkingane, men hadde forenkla variantar knytt til korttidsavdeling og pårørandemøte.

Pårørandemøte skal innførast som fast rutine for heimetenesta og sjukeheimstenesta

Pårørandemøte for heimesjukepleien vart for første gong halde i november. Det var godt oppmøte og ønskje om årlege møte. Pårørandemøte i sjukeheimstenesta er etablert som fast rutine, minimum ein gong for året på kvar sjukeheim.

Gjennomføring av fase 1 i prosjekt «Lev Vel i Vaksdal – mestring og deltaking heile livet» i samarbeid med brukarar, forskarar og andre samarbeidspartar.

Forprosjektfasa gjekk som planlagt frå juni 2015 – juni 2016 og munna ut i rapport som vart behandla av Kommunestyret 27. juni. Det vart vedteke å satsa vidare på dei to hovudområda Helsehus på Daletunet og Ressurssenter for demens i Jamneområdet ved Vaksdal sjukeheim. Det vart etablert styrings- og prosjektgruppe for hovudprosjektet og arbeidsgrupper for dei to hovudsatsingsområda. Styringsdokument for hovudprosjektet vart vedteke av styringsgruppa i september. Kontakt vart etablert med utviklings- og forskingsmiljø. Ein starta planlegging av forskingsprosjekt rundt brukarmedverknad demens, og delprosjekt vart gjennomført i nær tilknytning til drift, t.d. utprøving av kvardagsteknologi i heimane til dei eldre i kommunen saman med Karde AS.

Innfasing av hovudbygg med nye tenester på Vaksdal ressurscenter for demens.

Før sommarferien vart dei to skjerma einingane for personar med demens samla på Vaksdal sjukeheim. Avdelinga vart plassert i 2. etasje med direkte utgang til uteområde. Tiltak vart gjennomført for å sikra tryggare ferdsel innan- og utandørs, og for å redusera låste dører til eit minimum. Moderne varslingsteknologi er teke i bruk. Personalet deltok på kompetansehevande tiltak, både internundervisning og eksterne seminar, t.d. internundervisning om tvang og eksterne kurs om samhandlings- og kommunikasjonsmetodar. Ei tverrfagleg samansett gruppe deltok også på «Demensdagane» og hadde etterpå internundervisning for resten av personalet.

Oppstart av gradvis innfasing av brukarlab på Helsehuset på Daletunet.

Me har jobba strategisk med kompetanseheving innan teknologifeltet. Tverrfagleg samansette grupper har vore på kurs, studietur og møte med eksterne ressursmiljø og andre kommunar. Fagleiar for rus og psykiatri er i gang med vidareutdanning innan velferdsteknologi. Det er sett opp pc på Daletunet for brukarar slik at dei kan få erfaring med digitale sjølvhjelpssider og app-ar. Det er gjort nyttige erfaringar med utprøving av kvardagsteknologi gjennom prosjekt med Karde. Bruk av teknologi og oppretting av brukarlab har også vore tema på møte med aktuelle grupper og råd, t.d. på Eldredagen i oktober og på møte i Eldrerådet og Råd for menneske med nedsett funksjonsevne. Produkta som vart utprøvde i prosjektet med Karde, skal innlemmast i brukarlaben i 2017 etter at prosjektet er avslutta.

Kompetanseoppbygging i tråd med kompetanseplan for å heva kompetansenivå.

Kompetanseplan vart revidert og danna grunnlag for kompetansehevande tiltak. Me har fleire tilsette i gang med kvalifisering til helsefagarbeidar, desentralisert sjukepleiarutdanning, kursrekkjer som t.d. helsepedagogikk og kurs og seminar innanfor aktuelle fagområde. Me har jobba godt med kompetanseheving i 2016, men me har ikkje lukkast i å få helsefagarbeidarar til å ta vidareutdanning.

Heimetenesta

Brukarane av tenesta skal få bu heime så lenge som mogleg. Eininga har serviceerklæringar på dei ulike tenestene og tildeler tenester etter individuell vurdering. Eininga er tufta på verdiar som respekt, omsorg og likeverd.

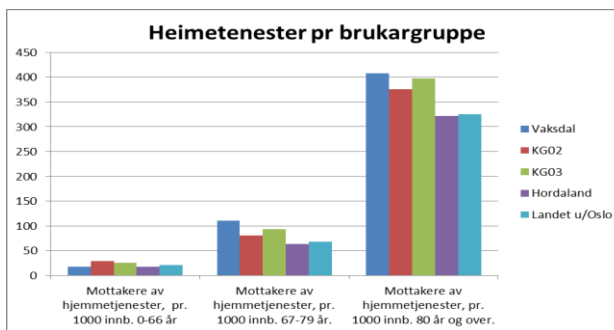
Økonomi

	Rekn 2016	Rev. Bud 2016	Oppr. Bud 2016	Avvik 2016	Rekn 2015
Heimetenesta	49 781 183	50 428 059	50 128 059	646 876	51 055 491

I 2016 var det utfordringar knytt til bruk av ekstrahjelp og overtid på enkelte avdelingar.

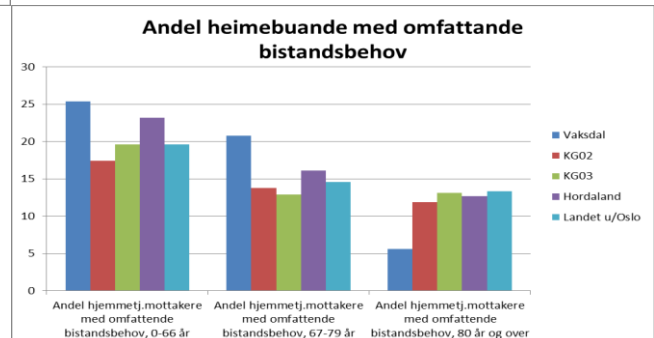
Forseinkingar knytt til eit nybygg i bufellesskapet gjorde at ein måtte bruke ekstra bemanning her heile året. I periodar har høgt sjukefråvær på enkelte avdelingar ført til vanskar med å få tak i nok vikarar, noko som har medført kostbare løysingar som vikarbyrå eller overtid.

Naturleg avgang kombinert med omplassering av tilsette frå sjukeheim reduserte desse utgiftene mot slutten av året. Samstundes fekk ein tilbakebetaling frå KLP og litt meir refusjon knytt til ressurskrevjande brukarar. Årsresultatet vart overskot på kr. 646 876,-

Det er mange brukarar blant innbyggjarar over 80 år. Mange i denne aldersgruppa bur aleine, og ein del av tenestene som blir ytt, er også av førebyggjande karakter for å nå målsetninga om å bu lenger heime. I aldersgruppa 67 – 79 år har me fleire brukarar enn andre, noko som blant anna skuldast at det er større førekomst av livsstilsjukdomar og kreft i kommunen.

Sjølv om ein har mange brukarar over 80 år er det i aldersgruppene under 66 år og 67 – 79 år dei med høgast bistandsbehov er. Det er i desse aldersgruppene ein yter mest hjelp pr. brukar, og det er desse som har største hjelpebehovet.

Mål og måloppnåing / Tenesteproduksjon

Tilby kvardagsrehabilitering som ei eiga teneste

Metoden vart utprøvd i første halvår i samarbeid med tilsette i Folkehelse og familie. Rutinar og prosedyrar vart utforma etter sommaren, og i november vart kvardagsrehabilitering ei teneste det er mogleg å søkja om i Vaksdal kommune

Avhalde pårørandemøte i heimesjukepleie

Møte vart halde 29. november med godt oppmøte og ønskje om at slike møte skal gjennomførast årleg. Det er første gongen pårørandemøte er gjennomført i heimesjukepleie.

Få heildøgns sjukepleiedekning i heimetenesta

Sjukepleiarressursar vart flytta frå dagtid til natt. Fekk delvis dekning i mars, og full dekning frå mai. Fleire alvorleg sjuke og døyande kan etter eige ønskje bu heime og mottar hjelp i eigen heim livet ut.

Delta i prosjektet «Lev Vel i Vaksdal – mestring og deltaking heile livet» og nytta dei moglegheiter som opnar seg ved bruk av moderne velferdsteknologi

Fleire tilsette har delteke i arbeidsgrupper knytt til forprosjektet som vart gjennomført første halvår. Fleire tilsette er sentrale i prosjektet, og ein har byrja å ta i bruk ein del enklare hjelpemiddel i heimesjukepleie. Siste halvår har me hatt eit samarbeidsprosjektet saman med Karde A/S knytt til utprøving av kvardagsteknologi og universell utforming av denne.

Tal brukarar av ulike tenester

	2013	2014	2015	2016
Heimehjelp	201	194	197	177
Heimesjukepleie	231	255	183	248
Dagsenter	50	59	63	64
Tryggleiksalarm	156	162	155	142
Matombrining (inkludert kantina på Daletunet)	68	81	83	72
Avlastning	11	10	14	13
Støttekontakt	23	15	21	24
Omsorgsløn	14	14	14	18
Personleg assistent	9	11	10	9

Tilsette/HMT

Vernerundar vart utført i februar. Eigne undersøkingar knytt til arbeidsmiljø vart utført seinare i regi av bedriftshelsetenesta. Handlingsplan vart laga i samarbeid med tilsette og deira representantar.

Tilsette	2013	2014	2015**	2016**
Administrasjon/Forvaltning	4,1	4,1	3,7	3,5
Heimesjukepleie	29,6	30	28,2	28,2
Praktisk bistand	8	8	8	7,8
Dagsenter			2,26	2,27
Elvevegen/Avlasting	20,5	20,5 (+2,4)*	19 (2,4)*	19,83 (+1,8)*
BPA	3,6075	3,1075	2,1556	1,7906
Totalt	67,2075	67,1075 (69,5075)	63,3156 (65,7156)	63,39 (65,19)

*knytt til langturnus

**Årsverk ved årets slutt

Totalt er det ca. 106 tilsette i eininga. Av desse er det 8 menn som alle arbeider i bueininga for funksjonshemma. Gjennomsnittleg stillingsstørrelse er ca. 67%. Høgast er det i Elvevegen med 68 %, noko som skuldast bruk av alternativ turnus (langturnus).

Sjukefråvær	2014	2015	2016
Heimetenesta	14,4	13,8	14,5

Sjukefråværet var noko høgare i 2. og 3. kvartal enn året før, medan 4. kvartal viser nedgang. Korttidsfråværet er lågt, 2,3%, men langtidsfråværet er høgt med 12,2%. Ein arbeider systematisk med sjukefråværsoppfølging og tilrettelegging av arbeidet.

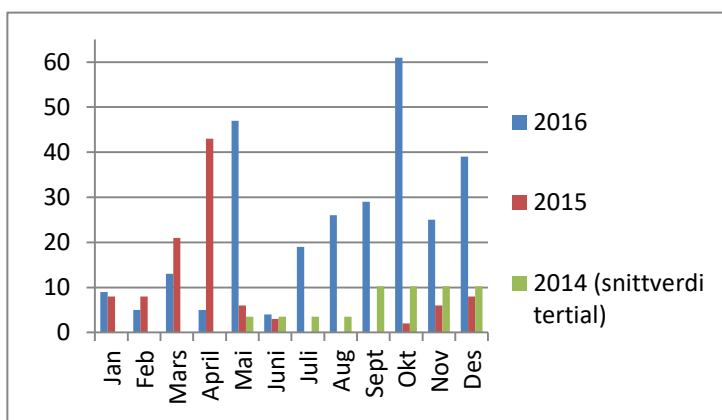
Sjukeheimstenesta

Eininga skal driftast innan dei kvalitetskrav og lovmessige og økonomiske føringar som til ei kvar tid er gjeldande. Kvalitetskrav for den einskilde pasient skal sikrast. Dei tilsette skal få fagleg oppfølging, og system for planmessig kompetanseheving skal ivaretakast. Sjukeheimstenesta må leggja til rette for å oppfylle målsetninga om at alle skal få bu heime så lenge som råd.

Økonomi

	Rekn 2016	Rev. Bud 2016	Oppr. Bud 2016	Avvik 2016	Rekn 2015
Sjukeheimstenesta	45 502 601	46 085 714	44 385 714	583 115	50 177 345

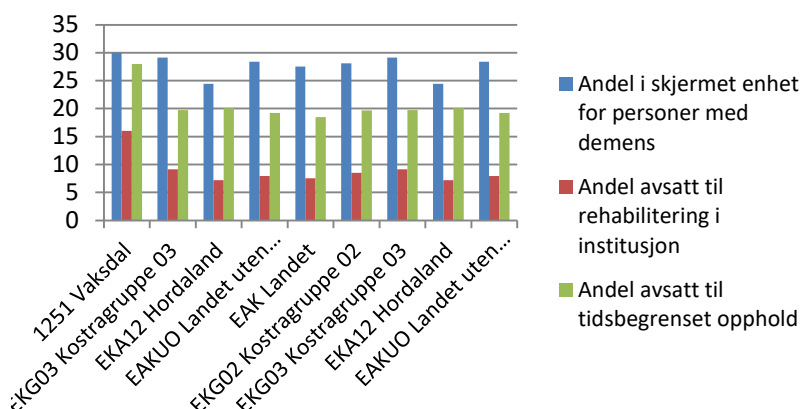
2. tertial 2016 synte eit avvik på om lag 2,2 mill. Av desse var 0,96 mill utgifter knytt til forseinka oppseiing av avtale med Modalen kommune. Tal på sjukeheimplassar vart redusert til 50, ein reduksjon på 9 plassar frå 1. januar. Lågare driftskostnader p.g.a. reduksjon i tal plassar kombinert med attendebetaling frå KLP og budsjettrevisjon førde til positivt avvik ved årets slutt.

Talet på utskrivingsklare pasientar frå spesialisthelsetenesta varierer, men har auka dei siste år og vore høgare vinteren 2014-2015 og dei siste månadane i 2016. Pasientar vert vurdert utskrivingsklare av behandlande lege på sjukehus, og kommunen er då forplikta til å ta imot dei som treng behandling, pleie og omsorg. For pasientar som vert liggjande på sjukehus, betalar kommunen kr. 4505 pr. døgn. I snitt får kommunen meldt mellom 2-3 utskrivingsklare pr. veke.

Mot slutten av året auka talet til rundt 5 pr. veke. Dette er eit høgt tal for ein kommune av vår storleik. Det var særleg alvorleg sjuke og døyande pasientar som utgjorde auken, saman med personskader og brot. Tiltaket vart drift av fleire korttidsplassar, d.v.s. ein nytta fleksibiliteten ein har grunna tomme rom.

% spesialplassar av totalt tal sjukeheimplassar

Vaksdal sjukeheim hadde tilsyn av Fylkesmannen i november. Tilsynet gjaldt bruk av tvungen helsehjelp etter Lov om pasient- og brukarrettar kap. 4A. Sjukeheimen fekk to avvik, det eine knytt til dokumentasjon i pasientjournal og det andre i høve tilpassa opplæring av tilsette. Det er sett i gang tiltak for å lukka avvika.

Mål og måloppnåing / Tenesteproduksjon

Delta i prosjektet «Lev Vel i Vaksdal – meistring og deltaking heile livet jamfør framdriftsplan

Eininga har delteke i forprosjekt og arbeidsgrupper knytt til prosjektet.

Starta etablering av Helsehus knytt til Daletunet omsorgssenter, oppstart av brukarlab

Arbeidet med etablering av helsehus er igongsett. Oppstart av brukarlab er førebudd, og oppstart vert i 2017.

Igangsetja prosessar for oppretting av ressurscenter for demens ved Vaksdal sjukeheim

Forprosjektgruppe for ressurscenter demens leverte sin rapport våren 2016. Prosessen starta med samlokalisering av dei to sjukeheimsgruppene som er tilrettelagte for demensomsorg. Tilrettelegging har starta, og det er igangsett kompetansehevande tiltak, både internopplæring og eksterne kurs/kursrekkjer.

Kompetanseheving i tråd med kompetanseplan

For dei fleste områda er det god måloppnåing, men me har ikkje lukkast i å rekruttera helsefagarbeidarar til å ta vidareutdanning. Delvis måloppnåing – røynsle frå 2016 vert teke med i vurderinga når kompetanseplanen vert rullert.

Tilsette/HMT

Sjukefråvær	2014	2015	2016
Sjukeheimstenesta	16,2	17,5	14,1

Sjukefråvær i 2016 var framleis høgt, men gjekk ned 2,5 prosentpoeng frå 2015. Biletet med eit sær lågt korttidsfråvær var også gjeldande i 2016.

Eininga har to verneområde – Daletunet omsorgssenter og Vaksdal sjukeheim. Begge har verneombod, og vernerundar er gjennomførde.

Vedteken bemanningsplan ved utgangen av 2016

Avdeling	Område	Årsverk
	Daletunet	18,2
	Vaksdal sjukeheim 2. etg	15,6
	Vaksdal sjukeheim 3. etg	16,29
	Felles	3
Totalt	Sum	53,09

Folkehelse og familie

Folkehelse og familie består av legekantor, ergoterapi/fysioterapi, Nav og Vaksdal introserter, samt barnevern, helsestasjon/skulehelseteneste og rus- og psykiatriteneste. Folkehelse og familie har tatt mange gode grep for ytterlegare forbetra tenester, samstundes som me har jobba målretta med å få ned sjukefråværet og skapa eit godt arbeidsmiljø der alle bidreg aktivt.

Økonomi

	Rekn 2016	Rev. Bud 2016	Oppr. Bud 2016	Avvik 2016	Rekn 2015
Folkehelse og familie	24 918 139	25 162 201	23 562 603	244 065	24 996 519

Folkehelse og familie fekk ei budsjettjustering på 2 millionar i 2016. Meirforbruk skuldast svikt i inntening på legekantor, fleire tiltak i og utanfor heimen i barnevernstenesta og auka utgifter til økonomisk sosialhjelp.

Mål og måloppnåing / Tenesteproduksjon

Heile tenesta skal nytta godt pasientforløp som mal for arbeidet som vert gjort

Ein har samarbeida godt tverrfagleg og nytta mal som planlagt. Det er ein raud tråd og samanheng i tenesteproduksjon/pasientløp.

Me skal gjennomføra brukarundersøking i barnevernstenesta og rus og psykiatritenesta

Brukarundersøkingar er gjennomførte i dei to tenestene med høg svarprosent. Svara var jamt over positive, men me må jobba meir med informasjon og kommunikasjon.

Barn i barnevernet skal ha utarbeida plan

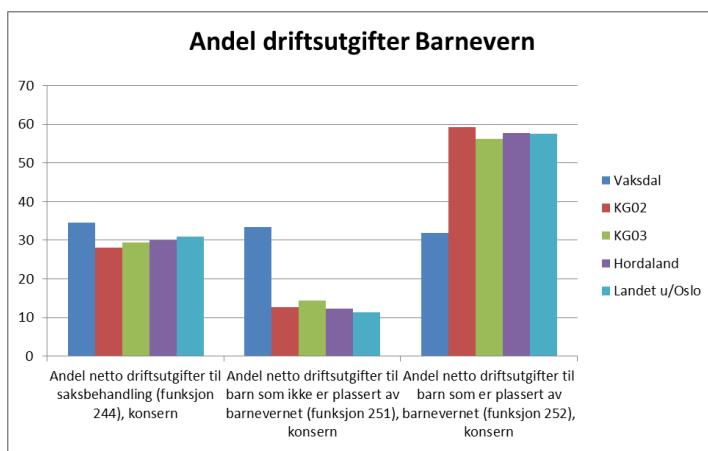
Alle barn i barnevernet har tiltaksplanar, og det vert jobba med individuelle planar.

Inngå konkret og forpliktande samarbeid med blant anna Røde Kors og Frivilligsentralen

Folkehelse og familie har jobba godt saman med frivilligheita i kommunen i 2016. Me er på god veg mot eit godt og forpliktande samarbeid.

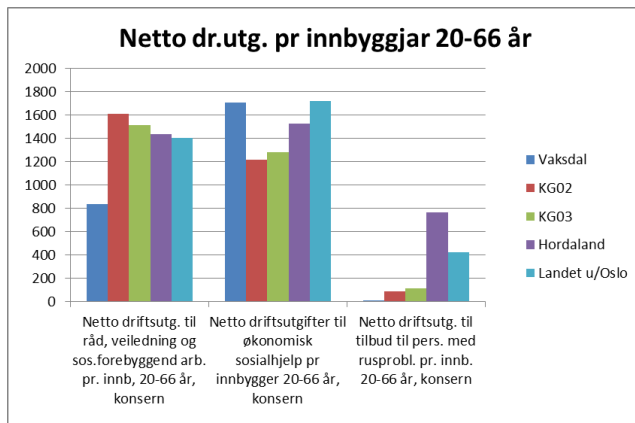
Minst 55 % av dei som deltek i introduksjonsprogrammet, går over i jobb eller ordinær utdanning etter at programmet er avslutta.

Det kom inn fleire i programmet i 2016. Nokre tok permisjon, men ingen vart avslutta i løpet av året. Dette kjem av normal variasjon og som følgje av oppstart av Vaksdal introserter. Ei gruppe deltakarar fekk forlenga programtid i overgangen mellom Voss vaksenopplæring og Vaksdal introserter.

Barnevernet har fokus på tidleg innsats i familien og nyttar meir tiltak i biologisk familie og mindre tiltak utanfor heimen. Barnevern er med i eit prosjekt for å utvikle Kvello metodikken for god undersøking og sakshandsaming, og vart frå hausten 2016 med i effektiviseringsnettverk i regi av KS. Barnevernstenesta samarbeider godt med andre lokale instansar i kommunen og vil framheva fleksibilitet og vilje til å finne gode løysingar som ein god ressurs i kommunen.

Tal meldingar til barnevernet er aukande. I 2014 hadde tenesta 47 meldingar, i 2015 var det 59 meldingar, og i 2016 var det 62 meldingar.

125 personar har fått utbetalningar frå sosialtenesta i 2016 mot 96 i 2015. Nav er i kontakt med 50 ungdommar under 30 år. Dette er mange, og det vert planlagt tiltak for å redusera talet i 2017. NAV Vaksdal har sidan august 2016 delteke med informasjon og opplæring av flyktningar i introduksjonsprogrammet.

Pr 31.12.2016 hadde rus- og psykiatritenesta omlag 80 brukarar. Av desse hadde 25 alvorlege psykiske lidningar medan rundt 15 personar hadde alvorleg rusproblematikk. Hovudtyngda av dei som vert tilvist, har angst og depresjon. Dei tilsette arbeider med mål om å skapa ei god teneste i brukar- og mestringsperspektiv, i tråd med samhandlingsreforma og retningslinjer frå Helsedirektoratet. Arbeidet baserer seg i hovudsak på støttesamtalar, tilrettelegging, tverrfagleg samarbeid, kurs og gruppetilbod. Rus og psykiatri gjennomførde i 2016 mestringskurs med 9 brukarar som ein av 14 pilotkommunar i Noreg. Evaluering etter kurset var positiv. Dei har også introdusert app-ar og sjølvhjelpsider på nettet som eit supplement for aktuelle brukarar med mild til moderat angst eller depresjon. Aktivitetar knytt til det psykososiale kriseteamet var to fagdagar, to møte samt ei «table-top» øving, og ei meir praktisk tilrettelagt øving saman med NAV og politiet.

Legekontoret har kort ventetid for time (stort sett under ei veke). Tenesta er kjent for god og stabil drift, samt fokus på kvalitetssikring og kompetanse.

Ergoterapi- og fysioterapitenesta leverer tenester til brukarar i heile kommunen, til heimebuande og til dei som bur på institusjon. Dei driv individuell trening og oppfølging samt gruppetilbod. Kvardagsrehabilitering og mestring av dagleglivet er fokusområde, og begge tenestene deltek i «Lev Vel i Vaksdal» med underprosjekt. Begge tenestene har eit tydeleg tverrfagleg fokus og samarbeider med andre avdelingar og einingar.

Helsestasjonen registrerte 46 fødsalar i 2016. Alle nybakte foreldre fekk heimebesøk. Det var 9 samlingar med open helsestasjon, nokre gonger er det oppsett tema, andre gonger er helsesøster tilgjengeleg for kontakt. Skulehelsetenesta har hatt kontakt med 453 elevar, ein til ein eller i grupper.

Tilsette/HMT

Sjukefråvær	2014	2015	2016
Folkehelse og familie	11 %	11,3 %	5,9 %

Vernerunde vart gjennomført innan alle verneområde. I etterkant av vernerunde vart det utarbeida handlingsplan, og alle avvik vart lukka gjennom 2016. Resultata av vernerunde var også tema i arbeidsmiljøgruppa. I 2016 hadde gruppa seks ordinære møter, samt gjennomført undersøking med tema «jobbnærvær» med nokre ekstra møter. I etterkant av undersøkinga vart resultata gitt i plenum med alle tilsette, og rapport vart utforma. Alle tilsette fekk tilbod og takka ja til medarbeidersamtale i 2016.

Folkehelse og familie hadde 24,3 årsverk ved utgangen av 2016. Fastlegar, fysioterapeutar med driftstilskot og støttekontaktar kjem i tillegg.

Tenesteområde Samfunnsutvikling

Tenesteområdet samlar ulike fagmiljø som saman er viktig for folkevekst, næringsutvikling/ entreprenørskap omdømme og identitet. Viktige tiltak i 2016:

- Bidra til at kommunen er god og bu i ved å levere gode tenester og god sørvis.
- Skaffe oversikt over kommunale eigedomar og anlegg og vurdere tilstand og framtidig bruk, det vil seie oppgradering, avhending og/eller endra bruk.
- Aktiv deltaking i viktige eksterne planprosessar.
- Realisere potensiale for bustadutvikling i perioden og legge tilrette for utbygging på Stanghelle vest med akseptabel økonomisk risiko for kommunen.
- Gjennomføre utbygging av nytt vassverk Vaksdal og tiltak knytt til avlaup.

Fleire kommunale planar vart vedtatt i 2016: Kulturplan, Kommunedelplan Helse- og omsorg og Trafikktryggleiksplan. Arbeidet med ny kommuneplan har gått gjennom heile året og samfunnsdelen er vedtatt på nyåret 2017. Året var prega av at regjeringa starte opp planarbeid for ny bane og veg mellom Arna og Stanghelle. Det gir mogelegheit for vekst og utvikling i kommunen på sikt og kommunen har fått utarbeida «mulighetsstudier» for stasjonsbyane Vaksdal og Stanghelle. Det er vedtatt oppstart av områdeplaner som vil gå mest mogeleg parallelt med den statlege planen.

Det vart seld 4 tomtar i nytt bustadfelt på Vaksdal og aktivitet på bustadmarknaden har vore høgare enn i 2015. Omregulering av Tettaneset og barnehagetomta på Jamne har pågått i året for å kunne realisere bustadutvikling i desse områda.

Frivillige lag og organisasjonar er viktige institusjonar for eit godt nærmiljø i bygdene våre, og nok eit år har eldsjelenene lagt ned eit fantastisk arbeid. I 2016 vil me spesielt trekke fram dugnadsinnsatsen i samband med kunstgras og minikunstgrasanlegg på Stanghelle. I 2016 samarbeide kommunen om dugnad i fleire bygder, og det gode samarbeidet mellom kommune, næringsdrivande og grunneigarar for Dale tettstad vart halde fram med. Vaksdal kommune fekk i 2016 spelemidlar til fylgjande prosjekt:

- Turbinen fleirbrukshall sosialrom kr 400 000
- Turbinen fleirbrukshall aktivitetsområde, ute kr 250 000
- Dale barne-og undomskule, ballbinge rehabilitering kr 54 000
- Stanghelle aktivitetspark Sandvolleyball bane kr 96 000

Kulturpris 2016: Vaksdal kommune delar kvart år ut ein kulturpris. Prisen er ein gåvesjekk på kr. 10.000.- og eit maleri laga av kunstnaren Charles Lunde. I 2016 gjekk kulturprisen til Claus Sørberg.

Vaksdal kommune har fått tilskot kr. 133.000,- til å etablere fartsdumper på Eikhaugen, Hellevegen og Stanghelle. I tillegg kr. 1.000.000,- til tiltak på fylkesveg 243 på Vaksdal, som i hovudsak er brukt til intensivbelysning. Det er løyvd kr. 75.000,- til folkehelseoversyn, som er nytta til å vidareføre folkehelseoversynet frå 2015 til plan. Fylkeskommunen har også gitt tilskot til tettstadplanlegging, med kr. 150.000,- til Stad- og utviklingsstudie for Vaksdal. Til regionsenter og lokalsamfunnsutvikling har fylkeskommunen løyvd kr. 500.000,- til analysar og utgreiingar knytt til næringsutvikling og medverknad i arbeidet med områdeplanar for Vaksdal og Stanghelle.

Samfunnstryggleik og beredskap

Overordna beredskapsplan er oppdatert i 2016 og revisjon av andre beredskapsplaner pågår. Kommunen gjennomførte ei større lokal øving i 2016 med ukjent tema og ekstern evaluering. Hendinga var ei større ulykke og deler av operativ teneste deltok. Planverket, deriblant evakueringsplan, KKL og støttefunksjonar vart øvd. Utover denne øvinga har det vore fleire lokale øvingar med ulike tema basert på ulike lokale beredskapsplaner.

Samfunnsutvikling

Samfunnsutvikling er organisert i avdeling for kommunalteknisk drift og avdeling for plan, kultur og forvaltning. Det har vore stor tenesteproduksjon for å gje kundane våre og den kommunale organisasjonen rask og god service. Dei tilsette på Samfunnsutvikling gjorde i 2016 ein stor innsats, her representert med oppmålingsavdelinga på oppdrag ute.

2016 vart prega av aukande privat byggeaktivitet og låg kommunal byggeaktivitet. Det har vore investert meir i vedlikehald og utvikling av fleire kommunale bygg enn på mange år. Ein har gjennomført utviklingsarbeid med innføring av nye digitale verktøy for timefangst, drift- og vedlikehald kommunale bygg samt leidningskartverk. Evaluering av byggesakshandsaming viste at brukarar av tenesta var svært fornøyd. Positivt var det også at utlån frå folkebiblioteka hadde ein markant auke.

Økonomi

Utan vatn, avløp og renovasjon

	Rekn 2016	Rev. Bud 2016	Oppr. Bud 2016	Avvik 2016	Rekn 2015
Samfunnsutvikling	41 490 686	40 545 975	40 545 975	-944 708	30 340 279

Kostnadane i 2016 høgare enn budsjettert, hovudsakleg grunna høgt aktivitet på drift og vedlikehald av kommunale bygg der det dokumenterte vedlikehaldsetterslepet er stor.

Mål og måloppnåing / Tenesteproduksjon

Område	Mål	Resultat 2016
Arbeidsmiljø	Godt arbeidsmiljø med lågt sjukefråvær	3 Sjukefråvær på 9,5 %, ned med 2 % i høve til 2015
Kommunale bygg	Effektiv og framtidretta bygningsmasse	2 I rute med tilstandsregistrering, ikke nådd mål om reduksjon av bygningsmasse
Nærmiljø og møteplassar	Grøntområde skal vedlikehaldast betre. Grøntanlegg og møteplasser i sentrumsområde vert særskilt prioritert.	1 Vaksdal senterpark opprusta til 17. mai
Brannvern	Drive eit godt førebyggjande arbeid.	1 Gjennomført 9 tilsyn
Bibliotek	Ulike tiltak som kan styrke biblioteket som sosial arena.	1 Gjennomført 9 forfattartreff, eventurstunder og juleverkstader
Kulturskulen	Bremse fråfall av elevar i den kritiske alderen frå barneskule til ungdomsskule.	1 Veldig positiv trend. Dei nye tilboda med band og Kreativ Verkstad i samarbeid med Dalekunst ser ut til å ha effekt. Tal for 2016 viser ikkje ei markant tendens til at elevar sluttar i overgangen barne til ungdomsskule.

Kultur, landbruk og nærmiljø

Kulturplanen vart ferdigstilt i 2016. I høve kulturminne er arbeidet med ein kulturminnesti på Stamnes starta opp. Kommunen utarbeidde i lag med elevar frå Dale barne- og ungdomsskule plan for uteområde ved Turbinen. Vaksdal kommune prioriterte i 2016 ferdigstilling av grønntanlegg i senterparken på Vaksdal.

Vaksdal folkebibliotek hadde ein oppgang i utlånet i 2016 i forhold til 2015. Totalt var det registrert 9.791 utlån i 2016, medan det i 2015 var

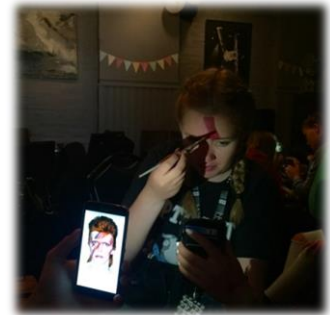
registerert 7.743 utlån.. Eit sentralt mål for 2016 var å skapa meir aktivitet i biblioteket. Det lykkas vi med. 2016 var et aktivt år med ei rekkje arrangement i biblioteket, med eventyrverkstadar, joleverkstadar, eventyrstunder og litteraturarrangement for vaksne.

Ungdommens kulturmønstring (UKM) er eit kulturtiltak for born og unge i heile Noreg. Vaksdal kommune har vore med sidan 1996. I 2016 var det om lag 70 ungdommar som var med på den lokale mønstringa i Turbinen. Av desse så vart det plukka ut 3 ungdommar som representerte kommunen under fylkesmønstringa på USF Verftet i Bergen.

Vaksdal kommune arrangerte villmarksleir for 21. gong. 35 born deltok. Den nye turhytta Gullhorgabu har ført til kraftig auke i bruk av området frå Småbrekke og innover Militærvegen.

Born og unge i Vaksdal Kulturskule har fått mange arenaer å vise seg fram i løpet av 2016, m.a. på konsertane ved semesteravslutning (juni og desember), under kulturskuleveka (mars), og på «De unges festspill» i Bergen (juni). Grunna negativ folketalsutvikling var rekrutteringa noko svakare enn tidlegare. Kulturskulen tok opp att det vellukka samarbeidet med barnehagane med eit ukuleleprosjekt for dei eldste ungane. På same tid satsa kulturskulen på elevar i ungdomsskulealder med eit endå tettare samarbeid med prosjektet Dalekunst, og dette samarbeidet blir vidareført i 2017.

Turbinen: Både hall, styrkerom og møterom har vore mykje nytta i 2016. Ein har opplevd auke i bruken på alle område. Idrettslaga bidreg med mykje dugnad med omsyn til vakthald under aktivitetar.

Landbruk Det er handsama 51 delegerte saker i 2016, der 19 er registrert som «landbrukssaker». I tillegg var 6 saker oppe til politisk handsaming. Høvesvis 49 og 51 føretak søkte om produksjonstilskot ved januar- og augustomgangane. 32 føretak søkte om RMP-tilskot til ulike føremål. Det vart løyvd kr. 130 000,- i SMIL-midlar, fordelt på 6 ulike søknadar. Det er handsama 7 saker etter konsesjonslova og 2 saker etter jordlova. Kommunen har hatt ansvaret for interkommunal veterinærvakt i Voss vest og Voss aust vakttdistrikt i 2016..

«Kompetanseprogrammet for nye og unge bønder» vart avslutta i år, med om lag 10 fagretta arrangement i løpet av prosjektperioden. Årets avvirking i skogbruket var om lag 400 kbm., hovudsakleg gran, og det er gjeve løyve til bygging av 2 landbruksvegar.

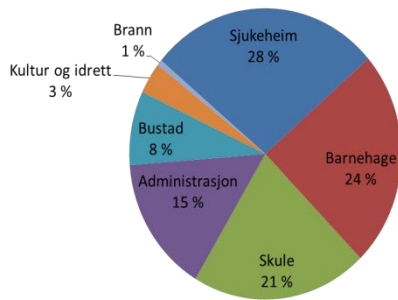
Viltforvaltning: Dei 20 hjortevald i kommunen fekk tildelt 252 løyve og felte 231 dyr i 2016 (fellings% på 92). 14 av valda er med i interkommunale bestandsplanområde, Vaksdal er vertskommunar for begge områda. *Bilete Jørne Helle Bukk*

Kommunalteknisk drift

Investeringar er kommentert under økonomidel og detaljert prosjektoversikt.

I 2016 har kommunen utført tilstandsrapportar på omsorgsbustader/ utleigebustader og Kulturbyggbygg Tilstandsregistrering av kommunale bygg vil saman med strategi for eigedomsforvaltning vil vere eit godt grunnlag for utarbeiding av vedlikehaldsplanar og prioritering.

Saker i byggportal 2016

I Heradshuset er det utført målingar av sopp sporar på 11 kontor, det er utført tiltak på 4 kontor. Brannsentral er skiftet på Daletunet omsorg senter og Stanghelle skule.

Heistilsynet sine rapporter på alle kommunale heiser for 2016 er behandla og avvik er lukka. Det har våre gjennomført tilsyn på Kommunen sine elektriske anlegg av BKK der alle tekniske avvik ute på våre bygg er lukka. Det er gjennomført årskontroller på : Brannsentraler, sløkkeutstyr og sprinklarinstallasjonar der alle avvik er lukka. Årskontroll på leikeutstyr på Kommunale bygg er utført. Utdeling av Nav hjelpemiddlar og trygghets alarmer er aukande på grunn av at folk skal bli buande lenger i sine heimar.

Steinsprang på Toskedalsvegen mellom Gammersvik og Grøssvik fekk ein total kostnad om lag kr 200.000.

Det vart grave 41 graver og 11 urnegraver for Kyrkjeleg fellesråd.

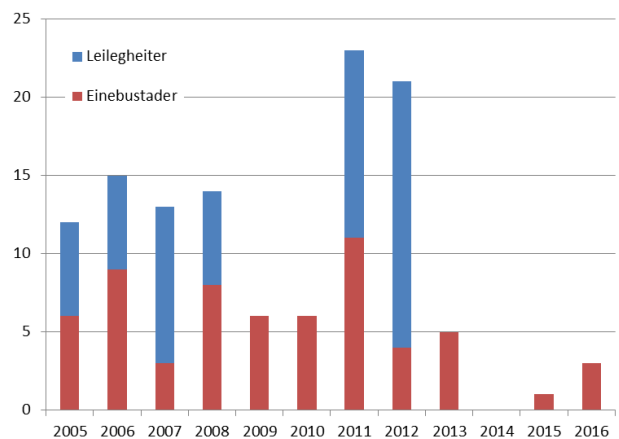
Helle avlaupsstasjon vart rehabilitert. I Holhovden har det vore utskiftingar av vass-og avlaupsrør og kummer.

Barnetråkk er gjennomført på dei fleste skulane. Den interkommunale kommunedelplanen for Fjellheimen villreinområde vart vedteken.

Evaluerings av byggesakshandsaming viste at brukarar av tenesta var svært fornøyd. Det er motteke 101 og handsama i alt 89 byggje- og seksjoneringsaker. Dette er i all hovudsak tilbygg til bustad og hytter.

Det er gjeve 10 dispensasjonar i 2016, frå plan og 100-metersbeltet frå sjø og vassdrag. Det er handsama 11 delingsaker. Den lovpålagde sakshandsamingstida er overhalde i meir enn 95 % av sakane.

Det er selt 2 einbustad tomter på Tveitane. Det er også selt eit næringsareal (4,6daa) på Dalegarden industriområde.

Det er slutført 44 saker etter matrikkellova i 2016. Geovekstprosjektet «Nordhordland 2015» vart levert i oktober (laserscanning, ortofoto, FKB-B heile kommunen minus Osterøy).

Det er gjennomført dei planlagde tilsyn for særskilte brannobjekt samt feiing og tilsyn i private bustader. Det er gjennomført fleire kompetansetiltak for menneskapa. Brannvesenet har løyst dei situasjonane som har oppstått, men beredskapen på dagtid er framleis ei utfordring då mange av dei deltidstilsette arbeider utanfor kommunen. Det er difor eit stadig fokus å rekruttere fleire med arbeid i kommunen.

Tilsette/HMT

Eininga har behov for variert og spesialisert kompetanse innanfor eit omfattande fagfelt.

Per 31. desember 2016 var det 101 fast tilsette i Samfunnsutvikling, av desse 35 deltidstilsette i brannvernet.

Sjukefråværet gjekk ned med 2 % i 2016, men er framleis høgt, 9,5 % mot mål om 7 %.

Sjukefråvær samfunnsutvikling	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Kommunalteknisk drift	7,0 %	8,6 %	14,6 %	12,3 %	13,8 %	11,9 %
Plan, kultur og forvaltning	2,2 %	5,6 %	4,1 %	4,4 %	7,1 %	3,9 %
Totalt samfunnsutvikling	5,4 %	7,7 %	11,3 %	10,9 %	11,5 %	9,5 %

Vernerundar har vore gjennomført i 2016.

Felles økonomi

Under fellessøkonomi ligg budsjetterte kostnader til drift av politiske utval og ordførar/varaordførar, revisjon, ymse råd, tilskot til Kyrkjeleg fellesråd, Frivilligsentral og andre tilskot. Rådmannsfunksjonen og stab er også ført under fellessøkonomi. Felleskostnader for stab og støttefunksjonar til tenestoområda er samla her, det er ikkje eigne stabsfunksjonar ute i drifta. Kostnader på kommunenivå, som t.d IKT-kostnader, premieavik mv vert ført her, sjå i tekst.

<i>Fellesområde Økonomi</i>	<i>Rekn 2016</i>	<i>Rev. Bud 2016</i>	<i>Oppr. Bud 2016</i>	<i>Avvik 2016</i>	<i>Rekn 2015</i>
Politiske utval og råd	3 344 214	3 685 695	3 685 695	341 482	3 347 834
Diverse tilskot	6 747 410	5 500 924	5 500 924	-1 246 486	5 770 200
Rådmann og stab	17 856 799	16 887 349	16 877 317	-969 449	12 479 876
Sum	27 948 423	26 073 968	26 063 936	-1 874 453	21 597 910

Politiske utval og råd har eit mindreforbruk på om lag 0,3 mill. Dette er i hovudsak knytt til mindreutgifter til revisjon.

Diverse tilskot har eit meirforbruk på om lag 1,25 mill. Av dette er 0,3 mill knytt til meirutgifter til stimuleringstilskot til Eksingedalen. Overføring til Næringssselskapet vert delvis finansiert med utbytte frå Boge kraft. I 2016 var det lavt utbytte, noko som medførte eit avvik på 0,2 mill. Etter ny avtale vart det sendt krav frå Vaksdal kommune til Vaksdal Kyrkjelege fellesråd på om lag 0,75 mill. Dette gav tilsvarende meirinntekt i tenestoområde Samfunnsutvikling.

Felleskostnader under rådmann og stab har eit meirforbruk på i underkant av 1 mill. Samla premieavik for kommunen vert ført her, og gav eit meirforbruk på 1,85 mill. Mindreforbruk på kr 0,85 mill grunna vakanse og reduserte pensjonsutgifter reduserte mindreforbruket.

Av andre felleskostnader under rådmann og stab er dei største postane:

- 5,67 mill. Drift og utvikling av IKT inkl programvare, lisensar og datakommunikasjon (nett). Kostnader til drift er stabil, men kostnader til fiberlinjer er sterkt aukande pga. mange bygg og aukande krav. Programvare og lisensar aukar også.
- 0,97 mill. Kjøp av/samarbeid om tenester til erstatning for egen t.d kapitalforvaltning (BCM), innkjøpssamarbeid (Bergen), arbeidsgjevarkontroll (Bergen), interkommunalt arkiv (IKAH)
- 0,3 mill til AFP pensjonar, seniorbonus og forsikringar
- 0,9 mill til kjøp av juridiske eller andre konsulenttenester, medlemskap KS, LVK, BOF m. fl.. kompetanse- og velferdstiltak organisasjon
- Ca 1,2 mill felleskostnader til bedriftshelseteneste, telefoni, annonsar, frankering, renter og gebyr bank, abonnement/årsgebyr personal

Vedlegg 2: Økonomisk oversyn

Regnskapsskjema 1A - drift	Regnskap 2016	Reg. bud 2016	Oppr.bud 2016	Regnskap 2015	Avvik 2016
Skatt på inntekt og formue	100 839 719	97 000 000	95 000 000	95 145 248	3 839 719
Ordinært rammetilskudd	147 838 585	146 000 000	146 000 000	142 298 131	1 838 585
Skatt på eiendom	33 134 223	32 000 000	32 000 000	34 329 376	1 134 223
Andre direkte eller indirekte skatter	3 353 008	3 150 000	3 150 000	3 353 008	203 008
Andre generelle statstilskudd	3 223 394	2 870 000	2 870 000	2 946 763	353 394
Sum frie disponible inntekter	288 388 929	281 020 000	279 020 000	278 072 526	7 368 929
Renteinntekter og utbytte	3 503 952	2 700 000	2 700 000	2 911 984	803 952
Gevinst finansielle instrumenter (omløpsmidler)	8 852 469	1 000 000	1 000 000	4 539 654	7 852 469
Renteutg., provisjoner og andre fin.utg.	4 989 427	5 704 000	7 704 000	6 466 589	714 573
Tap finansielle instrumenter (omløpsmidler)	4 622 240	-	-	4 317 731	-4 622 240
Avdrag på lån	13 800 000	13 800 000	13 800 000	12 078 588	-
Netto finansinnt./utg.	-11 055 246	-15 804 000	-17 804 000	-15 411 270	4 748 754
Til dekning av tidligere regnsk.m. merforbruk	-	-	-	-	-
Til ubundne avsetninger	1 700 000	1 200 000	-	209 599	-500 000
Til bundne avsetninger	3 599 715	3 100 000	3 100 000	3 653 837	-499 715
Bruk av tidligere regnsk.m. mindreforbruk	1 479 356	1 479 356	-	279 599	-
Bruk av ubundne avsetninger	19 853	20 000	-	19 853	-147
Bruk av bundne avsetninger	1 720 579	1 690 383	1 675 000	1 390 696	30 196
Netto avsetninger	-2 079 927	-1 110 261	-1 425 000	-2 173 288	-969 666
Overført til investeringsregnskapet	1 407 283	1 382 753	957 000	6 629 602	-24 530
Til fordeling drift	273 846 473	262 722 986	258 834 000	253 858 365	-11 123 487
Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)	262 651 028	262 722 986	258 834 000	252 379 036	71 958
Regnskapsmessig mer/mindreforbruk	11 195 445	-	-	1 479 329	11 195 445

Regnskapsskjema 1B - drift	Regnskap 2016	Reg. bud 2016	Oppr.bud 2016	Regnskap 2015	Avvik 2016
Politisk/Rådmann/Stab	37 788 826	34 955 094	34 945 062	26 854 980	-2 833 732
Skule	44 740 777	44 718 173	44 438 817	49 780 877	-22 604
Barnehage	21 222 998	21 242 899	21 242 899	22 181 992	19 901
Folkehelse og familie	24 918 139	25 162 201	23 562 603	24 996 519	244 062
Heimetenesta	49 781 183	50 428 059	50 128 059	51 055 491	646 876
Sjukeheimstenesta	45 502 601	46 085 714	44 385 714	50 177 345	583 113
Samfunnsutvikling	38 696 504	40 130 846	40 130 846	27 331 832	1 434 342
	262 651 028	262 722 986	258 834 000	252 379 036	71 958

Økonomisk oversikt - drift	Regnskap 2016	Reg. bud 2016	Oppr.bud 2016	Regnskap 2015
Driftsinntekter				
Brukerbetalinger	18 168 306,07	16 762 760,00	16 762 760,00	18 479 597,49
Andre salgs- og leieinntekter	25 946 419,05	26 918 143,00	26 918 143,00	24 211 105,33
Overføringer med krav til motytelse	51 351 295,47	33 660 171,00	33 660 171,00	45 792 426,30
Rammetilskudd	147 838 585,00	146 000 000,00	146 000 000,00	142 298 131,00
Andre statlige overføringer	19 970 844,00	11 948 401,70	11 528 000,00	13 900 324,00
Andre overføringer	12 110 029,69	12 405 000,00	12 405 000,00	17 571 615,52
Skatt på inntekt og formue	100 839 719,47	97 000 000,00	95 000 000,00	95 145 248,00
Eiendomsskatt	33 134 222,12	32 000 000,00	32 000 000,00	34 329 375,89
Andre direkte og indirekte skatter	3 353 008,00	3 150 000,00	3 150 000,00	3 353 008,00
Sum driftsinntekter	412 712 428,87	379 844 475,70	377 424 074,00	395 080 831,53
Driftsutgifter				
Lønnsutgifter	199 558 509,98	194 907 287,00	193 381 445,00	200 824 298,34
Sosiale utgifter	58 060 387,53	67 008 291,76	66 667 964,00	59 785 491,03
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.produksjon	60 853 080,83	55 849 232,00	55 329 232,00	61 687 369,32
Kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon	36 765 307,47	29 842 606,00	28 879 420,00	37 274 007,59
Overføringer	29 203 968,13	21 505 562,20	18 216 497,00	20 118 276,77
Avskrivninger	16 796 677,00	16 000 000,00	16 000 000,00	16 099 172,00
Fordelte utgifter	-1 535 420,00	-4 790 484,00	-4 790 484,00	-9 583 008,41
Sum driftsutgifter	399 702 510,94	380 322 494,96	373 684 074,00	386 205 606,64
Brutto driftsresultat	13 009 917,93	-478 019,26	3 740 000,00	8 875 224,89
Finansinntekter				
Renteinntekter og utbytte	3 503 952,13	2 700 000,00	2 700 000,00	2 911 983,85
Gevinst på finansielle instrumenter (omløpsmidler)	8 852 469,28	1 000 000,00	1 000 000,00	4 539 654,12
Mottatte avdrag på utlån	120 665,65	30 000,00	30 000,00	61 741,35
Sum eksterne finansinntekter	12 477 087,06	3 730 000,00	3 730 000,00	7 513 379,32
Finansutgifter				
Renteutgifter og låneomkostninger	4 989 430,31	5 704 000,00	7 704 000,00	6 466 589,14
Tap på finansielle instrumenter (omløpsmidler)	4 622 239,55	-	-	4 317 731,31
Avdrag på lån	13 800 000,00	13 800 000,00	13 800 000,00	12 078 588,00
Utlån	-	-	-	124 981,59
Sum eksterne finansutgifter	23 411 669,86	19 504 000,00	21 504 000,00	22 987 890,04
Resultat eksterne finanstransaksjoner	-10 934 582,80	-15 774 000,00	-17 774 000,00	-15 474 510,72
Motpost avskrivninger	16 796 677,00	16 000 000,00	16 000 000,00	16 099 172,00
Netto driftsresultat	18 872 012,13	-252 019,26	1 966 000,00	9 499 886,17
Interne finanstransaksjoner				
Bruk av tidligere års regnsk.m. mindreforbruk	1 479 355,76	1 479 355,76	-	279 598,91
Bruk av disposisjonsfond	19 853,00	20 000,00	-	19 853,00
Bruk av bundne fond	4 593 651,82	4 505 416,20	2 161 000,00	5 162 468,59
Sum bruk av avsetninger	6 092 860,58	6 004 771,96	2 161 000,00	5 461 920,50
Overført til investeringsregnskapet	1 407 282,70	1 382 752,70	957 000,00	6 629 602,00
Dekning av tidligere års regnsk.m. merforbruk	-	-	-	-
Avsatt til disposisjonsfond	4 585 937,00	1 200 000,00	-	1 809 598,91
Avsatt til bundne fond	7 776 215,33	3 170 000,00	3 170 000,00	5 043 250,00
Sum avsetninger	13 769 435,03	5 752 752,70	4 127 000,00	13 482 450,91
Regnskapsmessig mer/mindreforbruk	11 195 437,68	-	-	1 479 355,76

Økonomisk oversikt - investering	Regnskap 2016	Reg. bud 2016	Oppr.bud 2016	Regnskap 2015
Inntekter				
Salg av driftsmidler og fast eiendom	853 775	3 000 000	3 000 000	3 391 000
Andre salgsinntekter	496 720	-	-	315 000
Overføringer med krav til motytelse	1 290 575	-	-	511 730
Kompensasjon for merverdiavgift	2 799 420	12 793 000	12 793 000	4 453 543
Statlige overføringer	700 000	-	-	2 016 606
Andre overføringer	400 000	-	-	-
Renteinntekter og utbytte	-	-	-	-
Sum inntekter	6 540 490	15 793 000	15 793 000	10 687 879
Utgifter				
Lønnsutgifter	816 644	-	-	105 870
Sosiale utgifter	276 042	-	-	27 718
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.produksjon	17 518 157	78 637 932	63 765 000	21 966 841
Kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon	-	-	-	-
Overføringer	3 095 671	205 351	200 000	4 971 795
Renteutgifter og omkostninger	-	-	-	-
Fordelte utgifter	-	-	-	2 169 023
Sum utgifter	21 706 514	78 843 283	63 965 000	29 241 248
Finanstransaksjoner				
Avdrag på lån	2 948 137	1 400 000	1 400 000	2 302 971
Utlån	3 278 911	2 000 000	2 000 000	3 122 926
Kjøp av aksjer og andeler	1 155 786	1 155 786	-	8 100 025
Dekning av tidligere års udekket	-	-	-	-
Avsatt til ubundne investeringsfond	2 370 827	-	-	2 042 230
Avsatt til bundne investeringsfond	2 795 629	-	-	1 639 037
Sum finansieringstransaksjoner	12 549 289	4 555 786	3 400 000	17 207 188
Finansieringsbehov	27 715 313	67 606 069	51 572 000	35 760 556
Dekket slik:				
Bruk av lån	19 873 521	63 643 000	49 215 000	21 808 105
Salg av aksjer og andeler	-	-	-	-
Mottatte avdrag på utlån	3 454 417	1 400 000	1 400 000	2 138 633
Overført fra driftsregnskapet	1 407 283	1 382 753	957 000	6 629 602
Bruk av tidligere års udisponert	-	-	-	-
Bruk av disposisjonsfond	1 341 056	1 180 316	-	1 900 025
Bruk av bundne driftsfond	1 639 037	-	-	1 016 932
Bruk av ubundne investeringsfond	-	-	-	2 267 260
Bruk av bundne investeringsfond	-	-	-	-
Sum finansiering	27 715 313	67 606 069	51 572 000	35 760 556
Udekket/udisponert	-	-	-	-

BALANSEN

Kap.		Saldo 31.12	Saldo 01.01
	Eiendeler	1 275 425 135	1 197 405 204
2.2	Anleggsmidler	997 377 724	981 057 291
2.27-2.29	Faste eiendommer og anlegg	460 484 018	456 896 685
2.24-2.26	Utstyr, maskiner og transportmidler	22 363 480	21 778 639
2.22-2.23	Utlån	32 197 901	32 774 522
2.21	Aksjer og andeler	29 345 609	30 902 799
	Pensjonsmidler	452 986 715	438 704 646
2.1	Omløpsmidler	278 047 411	216 347 814
2.13-2.17	Kortsiktige fordringer	31 548 147	28 806 081
2.18	Premieavvik	43 842 968	45 703 205
2.12	Aksjer og andeler	14 278 570	13 141 894
2.11	Obligasjoner	74 138 700	69 608 550
2.10	Kasse/bank/post	114 239 026	59 088 184
	Egenkapital og Gjeld		
2.5	Egenkapital	356 645 804	351 591 109
2.56-2.58	Disposisjonsfond	70 648 429	67 423 402
2.51-2.52	Bundne driftsfond	40 262 063	37 079 499
2.53-2.54	Ubundne invest.fond	41 932 470	39 561 643
2.55	Bundne invest.fond	5 786 471	4 629 879
	Endring regnskapsprinsipp AK drift	1 370 615	1 370 615
	Endring regnskapsprinsipp AK invest	(6 031 986)	(6 031 986)
2.5950	Regnskapsmessig mindreforbruk	11 195 438	1 479 356
2.5950	Regnskapsmessig mindreforbruk	-	-
2.5900	Udisponert i investeringsregnskap	-	-
2.5980	Likviditetsreserve	-	-
2.5990	Kapitalkonto	191 482 304	206 078 701
	Gjeld		
2.4	Langsiktig gjeld	858 188 900	797 662 591
2.41-2.42	Pensjonsforpliktelser	558 289 860	539 695 250
2.43-2.44	Sertifikatlån	-	-
2.45-2.49	Andre lån	299 899 040	257 967 341
2.3	Kortsiktig gjeld	60 590 430	48 151 505
2.31	Kassekreditt	-	-
2.32-2.39	Annen kortsiktig gjeld	60 590 430	48 151 505
	Sum EK og gjeld	1 275 425 135	1 197 405 204
	Memoriakonti		
2.9	Memoriakonto	-	-
2.9100	Ubrukte lånemidler	52 293 479	22 683 999
2.9200-29899	Andre memoriakonti	11 754 253	11 839 919
2.9999	Motkonto for memoriakontiene	(64 047 732)	(34 523 918)

(negativt tall)

Dato 311216/150217

Rådmann

Konsulent rekneskap

Vedlegg 3: Noter rekneskap 2016

Rekneskapsprinsipp

Rekneskapene til Vaksdal kommune vert utarbeidd i tråd med rekneskapsprinsipp som framkjem av kommunelova § 48, rekneskapsforskrifta § 7, samt god kommunal rekneskapsskikk. Som det framkjem av forskrift om årsrekneskap og årsberetning for kommunar § 7, er all tilgang og bruk av midlar i året som vedkjem kommunen si verksemd i drifts- eller investeringsrekneskapen (anordningsprinsippet). Det skal ikkje førekoma rekneskapsføring av tilgang og bruk av midlar som berre vert ført i balanserekneskapen.

Alle kjente utgifter, utbetalinger, inntekter og innbetalinger i året er rekneskapsført brutto, det vil sei at det ikkje er gjort frådrag for tilhøyrande inntekter til utgiftene- og omvendt. Videre er dei tatt med i årsrekneskapen for vedkomande år, enten dei er betalt eller ikkje. For utgifter og inntekter som enkeltvis ikkje kan fastsetjast eksakt for tidspunktet for rekneskapsavlegginga, vert det registrert eit anslått beløp. Justering i henhold til eksakt beløp vert føretatt påfølgjande år.

For lån er den delen av lånet som faktisk er bruk, som vert ført i investeringsrekneskapen. Ubrukte lånemidlar er registrert som memoriapost

Klassifiserings- og vurderingsreglar for anleggsmidlar, omløpsmidlar og gjeld

I tråd med forskrift om årsrekneskap og årsberetning for kommunar § 8, er anleggsmidlar eigedelar bestemt til varig eige eller bruk for kommunen i balanserekneskapen. Eigedelar som ikkje oppfyller kravet til vari eige eller bruk, vert klassifisert som omløpsmidlar. Anleggsmidlar vurdert til anskaffingskost om omløpsmidlar til det lågaste av anskaffingskost og verkeleg verdi (lågaste verdis prinsipp). Lågaste verdis prinsipp vert fråvike i tilfeller der det er i tråd med god kommunal rekneskapsskikk for rekneskapsføring av sikring.

Anleggsmidlar med avgrensa levetid, vert avskrive med like store årlege beløp over levetida til anleggsmiddelet.

Avskrivingsperioden er i tråd med forskrift om årsrekneskap og årsberetning for kommunar § 8 andre ledd.

Avkriving starter seinast året etter at anleggsmiddelet er anskaffa eller tatt i bruk. Ved verdifall som ikkje er forbigåande, vert anleggsmiddelet nedkrive til verkeleg verdi.

Markedsbaserte finansielle omløpsmidlar vert vurdert til verkeleg verdi.

Gjeld som er tatt opp med formål i tråd med kommunelova § 50 vert klassifisert som langsiktig. Anna gjeld er kortsiktig.

Langsiktig gjeld vert vurdert til opptakskost, og vert oppskriven ved varig auking i forpliktinga.

Kortsiktig gjeld vert vurdert til høgaste av opptakskost og verkeleg verdi. Dette vert fråvike i tilfeller der det er i tråd med god kommunal rekneskapsskikk for rekneskapsføring av sikring. Der kortsiktig gjeld vert vurdert likt som

Markedsbaserte finansielle omløpsmidlar vert det vurdert til verkeleg verdi.

Tap på fordringar

Kundefordringar vert vurdert til pålydande verdi med frådrag for mulige tap. Det vert årleg føreteken ein gjennomgang av kundemassen og konstaterte tap skal utgiftsførast. I tillegg vert det føreteken ein konkret gjennomgang av kundemassen for å kunne føreta ei avsetjing på kundar der risikoen for tap føreligg.

Meirverdiavgift

For dei relevante tenestoområde vert det nytta reglar i tråd med meirverdiavgiftslova. Dette gjeld vann, avlaup, renoasjon, feiing og kraft. For øvrige tenestoområde vert det kravd meirverdiavgiftskompensasjon.

Sjølvkostutrekningar

Sjølvkost er fastsett i tråd med retningslinjer av Kommunal- og Regionsdepartementet som framkjem i dokument H2140.

Pensjonar

Pensjonar vert ført i tråd med rekneskapsforskrifta § 13 om rekneskapsføring av pensjon.

Organisering					
Vaksdal kommune er organisert i to-nivå med rådmann og 6 einingar.					
Vi har ett kommunalt foretak pr. 31.12.16: Vaksdal kommunale arbeids- og opplæringscenter					
Interkommunale samarbeid mv:					
<u>BIR AS</u>					
Askøy, Bergen, Fusa, Kvam, Os, Osterøy, Samnanger, Os, Sund, Vaksdal					
<u>BKK AS</u>					
Bergen. Askøy, Lindås, Fjell, Sund, Kvam, Meland, Radøy, Voss, Meland, Øygarden, Austrheim, Vaksdal, Gulen, Fedje, Høyanger, Masfjorden, Granvin					
<u>Bergen og Omland Friluftsråd (BOF) \$27</u>					
Bergen og Omland Friluftsråd (BOF) er et interkommunalt samarbeidsorgan som har til oppgave å sikre, tilrettelegge og stå for daglig drift av bade- og friluftsområder i Bergensregionen. Rådet, som ble etablert i 1937, har følgende medlemskommuner:					
Askøy, Austevoll, Austrheim, Bergen, Fjell, Fusa, Lindås, Meland, Os, Radøy, Sund, Tysnes, Samnanger, Vaksdal og Øygarden.					
Osterfjordsrådet \$27		Modalen, Østerøy, Vaksdal			
IUA Bergen \$27		Kommunane i Hordaland + 2 i Sogn og Fjordane			
LVK \$27		Kraftkommunar			
Kommunekraft		Kraftkommunar			
<u>DIHVA (IKS), driftsalliansen for Vann og Avløp</u>					
Askøy, Bergen, Eidfjord, Fjell, Fusa, Gulen, Jondal, Kvam, Kvinnherad, Lindås, Masfjorden, Meland, Modalen, Os					
<u>Interkommunalt arkiv (IKS):</u>		Alle kommunar i Hordaland, unntatt Bergen			
<u>Vertskommunesamarbeid \$28a/b:</u>					
Krisesenter:		Bergen er vertskommune			
Barnevern Modalen/Vaksdal:		Vaksdal er vertskommune			
IKT drift:		Osterøy er vertskommune			
Interkommunal legevakt:		Voss er vertskommune			
110-sentral:		Bergen er vertskommune			
Hjorteforvaltning Vaksdal, Modalen, Voss		Vaksdal er vertskommune			
Hjorteforvaltning Vaksdal, Osterøy		Osterøy er vertskommune			
<u>Anna</u>					
Midthordland skule- og barnehage region:		Os, Samnanger, Fusa, Tysnes, Austevoll, Vaksdal			
Lokalsjukehus Voss:		Samarbeid med kommunane i sjukehusområde			
Vassområdet Voss-Osterfjorden:		Osterøy, Vaksdal, Voss, Bergen, Lindås			
Forum nye Bergensbanen:		Kommunar langs Bergensbanen			
Osterfjord Næringsamarbeid:		Modalen, Vaksdal, Osterøy			
Veterinærteneste		Modalen, Vaksdal, Voss, Ulvik, Granvin			
Plan og geodata, fagforum:		Nordhordland Digitalt			
PPT		Vaksdal selger tenester til Modalen og Samnanger			
Innkjøpsamarbeid		Tilslutta innkjøpsavtale m Bergen			
Arbeidsgjevarkontroll		Avtale med Bergen			
Kjøp skuleplassar		Modalen			
Lista er ikkje uttømmende.					

1. Endring i arbeidskapital				
Arbeidskapitalen til kommunen viser kor likvid kommunen er. Vidare uttrykkjer endringa i				
Konto	Balanserekneskap	31.12.2015	31.12.2016	Endring
x.x	Omløpsmidlar	216 347 914	278 047 411	61 699 497
x.x	Kortsiktig gjeld	48 151 505	60 590 430	12 438 926
	Arbeidskapital	168 196 409	217 456 981	49 260 572
	Drifts- og investeringsrekneskap år 2015		Beløp	Sum
<i>Anskaffing av midlar</i>				
	Inntekter driftsrekneskap		412 712 429	
	Inntekter investeringsrekneskap		6 540 490	
	Innbetaling ved eksterne finanstransaksjonar		35 805 025	
Sum anskaffing av midlar			455 057 943	455 057 943
<i>Bruk av midlar</i>				
	Utgifter driftsrekneskap		399 702 511	
	Utgifter investeringsrekneskap		21 706 514	
	Utbetalinger ved eksterne finanstransaksjonar		30 794 504	
	Avskrivinger			
Sum bruk av midlar			452 203 528	452 203 528
	Avskrivnnger		16 796 677	16 796 677
Anskaffing - bruk av midlar				19 651 092
	<i>Endring ubrukte lånemidlar</i>			
x.x	IB konto		22 683 999	
x.x	UB konto		52 293 479	
Endring ubrukte lånemidlar			29 609 479	29 609 479
*) Auking framgår som (+), og reduksjon framgår som (-).				
Endring arbeidskapital i drifts- og investeringsrekneskap				49 260 572
Differanse endring arbeidskapital balanse og drifts-/investeringsrekneskap				-0

2. Ytingar til leiande personar og revisor						
Ytingar til leiande personar framkjem under. Med leiande personar meiner ein rådmann og						
					2015	2016
	Løn og anna godtgjering til rådmann				870 297	944 566
	Løn og anna godtgjering til rådmann for verv i kommunal samanheng					
	Løn og anna godtgjering til ordførar				783 600	801 953
	Løn og anna godtgjering til ordførar for verv i kommunal samanheng					
					2015	2016
	Revisjon				204 277	161 043
	Rådgjeving				210 679	168 453
	Sum				414 956	329 496

3. Pensjonsforplikting					
Pensjonsforplikting-, midlar og utgifter vert rekneskapsført i tråd med forskrift om årsrekneskap og årsberetning for kommunar § 13.					
Netto pensjonskostnad					
Under framkjem berekna pensjonskostnader i året. Pensjonskostnad i året er endringa i forplikting frå byrjinga til slutten av året.					
Netto pensjonskostnad i året		Beløp			
Nåverdi pensjonsopptening i året		22 502 387			
Rentekostnad av påløpt pensjonsforplikting		21 076 206			
Forventa avkasting på pensjonsmidlane		-19 455 954			
Netto pensjonskostnad		24 122 639			
Premieavvik					
Pensjonspremie til betaling i året		29 987 337			
Administrasjonskostnad		-1 652 515			
Avregning frå tidlegare år		-24 122 639			
Premieavvik i året		4 212 183			
Arbeidsgjevaravgift premieavvik		593 918			
Premieavvik inkl. arbeidsgjevaravgift i året		4 806 101			
Pensjonsmidlar, pensjonsforplikting og berekna akkumulert premieavvik					
Under framkjem balanseført premieavvik til framtidig amortisering. I tråd med endringane i rekneskapsforskrifta frå 2011,					
Amortisering av premieavvik tidlegare år		Premieavvik 7 år	Premieavvik 10 år	Premieavvik 15 år	Sum
Akkumulert premieavvik per 31.12. i fjor		2 799 283	16 884 702	20 371 864	
Tidlegare amortisert premieavvik					
Premieavvik per 01.01. i år		2 799 283	16 884 702	20 371 864	40 055 849
Premieavvik i året		4 212 183			4 212 183
Amortisering i året av premieavvik tidlegare år		-489 910	-2 428 903	-2 923 729	-5 842 542
Premieavvik per 31.12. i år		6 521 556	14 455 799	17 448 135	38 425 490
Arbeidsgjevaravgift premieavvik		919 539	2 038 268	2 460 187	5 417 994
Premieavvik inkl. arbeidsgjevaravgift		7 441 095	16 494 067	19 908 322	43 843 484
Under framkjem balanseførte pensjonsforpliktingar og pensjonsmidlar. Pensjonsforpliktinga er berekna ut frå langsiktige forutsetjingar om					
Balanse 31.12	2016	2015	2014	2013	2012
Brutto bokført pensjonsforplikting	-545 276 937	-527 215 252	-515 525 910	-464 958 364	-416 149 957
Bokførte pensjonsmidlar	452 986 713	438 705 100	409 115 231	377 890 155	341 532 386
Netto pensjonsmidlar	-92 290 224	-88 510 152	-106 410 679	-87 068 209	-74 617 571
Arb.gjevaravg. av netto pensjonsforplikt	-13 012 922	-12 479 931	-15 003 906	-12 276 617	-10 521 078
Berekningsforutsetjingar					
Berekningsforutsetjingane er regulert i rekneskapsforskrifta § 13.5					
Selskap	Diskonteringsrente	Lønsvekst	G-regulering	Avkasting	
SPK	4 %	2,97 %	2,97 %	4,30 %	
KLP	4 %	2,97 %	2,97 %	4,60 %	

4. Varige driftsmidler (anleggsmidler)

Anleggsmidler vert vurdert i tråd med rekneskapsforskrifta § 8. Følgjande anleggsmiddelgrupper vert nytta for avskrivning:

Anleggsmiddel-gruppe	Avskrivings-plan	Eigedelar
Gruppe 0	0 år	Tomter og andre ikke avskrivb. anl.midler
Gruppe 1	5 år	Edb-utstyr, kontormaskiner og liknande.
Gruppe 2	10 år	Anleggsmaskiner, maskiner, inventar og
Gruppe 3	20 år	Brannbilar, parkeringsplassar, trafikklys,
Gruppe 4	40 år	Bustader, skular, barnehagar,
Gruppe 5	50 år	Forretningsbygg, lagerbygg,

Anleggsmidler

Konto XXX-XXX	Gruppe 0	Gruppe 1	Gruppe 2	Gruppe 3	Gruppe 4	Gruppe 5
Anskaffingskost 01.01	26076349,37	1 961 289,16	15 357 543,90	17 102 866,53	294 379 745,11	123 797 530,00
Tilgangar ila. året	489957	938 605,34	2 604 223,34	2 455 418,95	12 554 045,23	2 120 436,15
Avganger ila. året	193835					
Anskaffingskost 31.12	26 372 471,37	2 899 894,50	17 961 767,24	19 558 285,48	306 933 790,34	125 917 966,15
Akk. avskrivning per 01.01	0	1 549 032,00	3 272 010,00	2 713 388,00	19 510 763,00	6 433 976,00
Avskrivning i året	0	625 614,00	2 007 070,00	1 434 009,00	9 405 631,00	3 324 353,00
Nedskrivning						
Akk. avskrivning per 31.12	-	2 174 646,00	5 279 080,00	4 147 397,00	28 916 394,00	9 758 329,00
Bokført verdi per 31.12.	26 372 471,37	2 274 280,50	15 954 697,24	18 124 276,48	297 528 159,34	122 593 613,15

5. Aksjar og andelar (anleggsmidler)

Finansielle anleggsmidler:

Selskap	Balanseført verdi 31.12.15	Marknadsverdi	Eigarandel
KLP	10 751 182,00		Egenkapitaltilskudd
BIR AS	805 000,00		805 aksjer er 1,61%
A/S Biblioteksentralen	1 800,00	1 800,00	6 andeler à 300,-
Vaksdal næringspark A/S	787 024,00		3500 aksjer er 100%
Kommunekraft A/S	1 000,00	2444,14	1 aksje
BKK A/S	15 492 603,00		549 a-aksjer
Business Region Bergen AS	20 000,00		20 aksjer à 1000,-
Modalen - Eksinged. billag A/S	678 000,00		88 aksjer
Vaksdal næringsselskap A/S	602 000,00		602 aksjer 67,55%
Vaksdal Senter	202 000,00		
Fjord Norge A/S	5 000,00	4 199,12	1 aksje
Sum	29 345 609,00	8 443,26	

Det er kjøpt aksjer og andelar for kr. 1.155.786,- i KLP

Vaksdal Næringspark er nedksrevet med kr. 2.712.976,-

6. Langsiktig gjeld og avdrag på lån											
Kommunen si lånegjeld				PR. 31.12.2016				Side 1 av 2			
LÅNE NR.	KONTONR.	LÅNGJEVAR	FØREMÅL	OPPT. ÅR	OPPHAVELEG	RENTE	AVDR. TID	LÅNET VAR 01.01.2016	AVDRAG I ÅRET	LÅNET ER 31.12.2016	RENTES
HUSBANKLÅN											
13551797	2 451 928	Husbanken	Videre utlån	2005	2 000 000,00	1,511 %	25 år	1 396 167,00	1 289 174,00	106 993,00	
13553816	2 451 929	Husbanken	Etableringslån	2006	2 000 000,00	1,511 %	25 år	1 487 107,00	78 338,00	1 408 769,00	
13555096	2 451 930	Husbanken	Størtlån, videretild.	2007	2 000 000,00	1,511 %	25 år	1 772 763,00	91 205,00	1 681 558,00	
13556309	2 451 931	Husbanken	Størtlån, videretild.	2009	2 000 000,00	1,511 %	25 år	1 599 848,00	75 854,00	1 523 994,00	
13557479	2 451 932	Husbanken	Størtlån	2009	3 000 000,00	1,511 %	25 år	2 424 976,00	109 606,00	2 315 370,00	
13559349	2 451 934	Husbanken	Videre utlån	2011	5 000 000,00	1,511 %	25 år	4 190 487,00	173 121,00	4 017 366,00	
13559974	2 451 935	Husbanken	Videre utlån	2012	10 500 000,00	1,514 %	25 år	7 971 981,00	313 249,00	7 658 732,00	
13561828	2 451 936	Husbanken	Videre utlån	2014	1 640 000,00	1,514 %	25 år	1 615 657,00	0,00	1 615 657,00	
13561828	2 451 938	Husbanken	Videre utlån	2014	2 000 000,00	1,514 %	25 år	1 560 983,00	110 569,00	1 450 414,00	
13563068	2 451 939	Husbanken	Videre utlån	2015	2 000 000,00	1,514 %	25 år	1 969 392,00	66 188,00	1 903 204,00	
13551467	2 451 951	Husbanken	Postvegen	2004	700 000,00	1,514 %	18 år	338 323,00	338 323,00	0,00	
13559398	2 451 953	Husbanken	Fossdalsbakkene	2012	14 261 000,00	1,511 %	25 år	11 684 460,00	166 604,00	11 517 856,00	
13564087	2 451 941	Husbanken	Videre utlån	2016	2 000 000,00	1,514 %	25 år	0,00	32 973,00	1 967 027,00	
								38 012 144,00	2 845 204,00	37 166 940,00	
1501.9900. Oq art 3501 Renteutgifter Husbank-lån											611 772,03
KOMMUNALBANKEN											
20040629	2 476 823	Kommunalbanken	Dele skuleleqq	2004	12 498 000,00	2,25 %	20 år	7 103 800,00	833 200,00	0,00	Refinansiert
20070315	2 476 860	Kommunalbanken	lån til budsjett 06/07	2007	4 000 000,00	2,250 %	20 år	531 036,00	6 150,00	0,00	Refinansiert
20090691	2 476874	Kommunalbanken	Inv. 2009	2009	5 000 000,00	2,25 %	20 år	4 000 040,00	166 660,00	0,00	Refinansiert
20100663	2 476877	Kommunalbanken	Refinansiering	2010	34 330 130,00	3,16 %	22 år	26 527 830,00	1 560 460,00	24 967 370,00	
20110888	2 476879	Kommunalbanken		2011	6 000 000,00	2,25 %		4 576 980,00	200 000,00	0,00	Refinansiert
20130057	2 476880	Kommunalbanken		2013	37 500 000,00	2,80 %		34 695 850,00	1 261 660,00	0,00	Refinansiert
20150461	2 476881	Kommunalbanken	inv. 2015	2015	19 445 000,00	1,75 %		19 445 000,00	648 160,00	18 796 840,00	
20150446	2 476882	Kommunalbanken	Refinansiering	2015	64 485 000,00	1,800 %		64 485 000,00	0,00	64 485 000,00	
								161 365 536,00	4 676 290,00	108 249 210,00	
1502.9900.870 oq 3504 Renteutgifter Kommunalbank-lån											2 928 215,00
Lån nr. 20070315 er avdragstilt i låneperioden som er 20 år.											
SERTIFIKATLÅN											
10740194	2.432018	Nordea	Refinansiering	2016	55 560 000,00	1,244 %		55 560 000,00		0,00	refinansiert
20160038	2.432020	Kommunalbanken	Inv. 2016	2016	47 483 000,00			0,00		47 483 000,00	
10757172	2.432021	Nordea	Refinansiering	2016	48 440 000,00			0,00		48 440 000,00	
10766769	2.432022	Nordea	Refinansiering	2016	55 560 000,00			0,00		55 560 000,00	
								55 560 000,00	0,00	151 483 000,00	
Renteutgifter lån sertifikatlån											1 340 642,78
ANDRE LÅN											
Rv 596	2 455 000	Modalen komm	Forsk. Fylket	2009	2 800 000,00			2 375 758,00	0,00	2 375 758,00	
Rv 596	2 457 001	Vaksdal Næringsss	Forsk. Fylket	2009	735 542,00			624 096,00	0,00	624 096,00	
	2 457 010	Sq Finans	Leasing	2011	368 250,00			6 468,00	6 468,00	0,00	
	2 457 011	Santander	Leasing	2011	229 180,00			2 869,00	2 869,00	0,00	
	2 457 012	Santander	Leasing	2011	216 812,00			20 470,00	20 470,00	0,00	
								3 029 661,00	29 807,00	2 999 854,00	
								Sum	257 967 341,00	7 551 301,00	299 899 004,00
								Avdrag lån inv.	8 892 298,00		
								Avdrag lån til utlån	304 538,00		
									16 748 137,00		
Avdrag som ikke var betalt pr. 31.12.16 er kostnadsført og vil bli betalt i 2017 med kr. 9.196.836,-											

Avdrag lån:			
Avdrag		Rekneskap 2015	Rekneskap 2016
Betalt avdrag eks. utlån		12 078 588	14 407 860
Berekna minste lovlege bid		8 664 775	9 492 292
Differanse		3 413 813	4 915 568
<i>Berekna minimumsavdrag (forenkla metode)</i>			
A. Avskrivning i året		16 796 677	
B. IB Anleggsmidler		456 475 027	
C. IB Lånegjeld		257 967 341	
Minimumsavdrag (A/B*C)		9 492 292	

7. Garantiansvar

Garantiansvaret innbefattar garantiar for tilsette sine lån, samt øvrege garantiar som kommunen har ansvar for. har ansvar for. Eventuelle tap på garantiar eller innfriing av garantiar vert redegjort for under, samt eventuelle verknader på seinare års budsjett/rekneskap.

<i>Garanti gitt til</i>	<i>Opprinneleg garanti</i>	<i>Garantibeløp per 31.12</i>	<i>Utløp</i>
BIR A/S	4 011 681,00	3 694 970,00	01.03.2050
Sum garantier	4 011 681,00	3 694 970,00	

8. Finansielle egedelar og forpliktingar vurdert til verkeleg verdi, herunder MFO

I driftsrekneskapen er det urealiserte/påløpte rentekostnader					-165 285,00				
Plassering i:	Urealiserte renter	Verdi etter markedskurs	Påløpte renter	Markedsverdi					
	(tap og gevist)	i balansen pr. 31.12.16		pr. 31.12.16					
Aksjer	-361 975,00	14 278 570,00		14 278 570,00					
Obligasjoner	-16 800,00	74 138 700,00	165 285,00	74 303 985,00					
Sum	-378 775,00	88 417 270,00	165 285,00	88 582 555,00					

9. Avsetjingar og bruk av avsetjingar

I tråd med rekneskapsforskrifta § 5 punkt 6 framgår det nedanför ei översikt över samla avsetjingar og bruk av avsetjingar i rekneskapsåret, både for kommunen og for den enkelte fondstype. Vi skil mellom samla avsetjingar og bruk av avsetjingar i kommunen i året, og inngående og utgåande balanse samt samla avsetjingar og bruk av avsetjingar per fondstype.

Avsetjingar og bruk av avsetjingar	Beløp	Henvising note			
<i>Avsetjingar:</i>					
Avsetjingar til disposisjonsfond	4 585 937				
Avsetjingar til bundne driftsfond	7 776 215				
Avsetjingar til ubundne investeringsfond	2 370 827				
Avsetjingar til bundne investeringsfond	2 795 629				
Sum avsetjing til fond	17 528 608				
Dekking av tidlegare års rekneskapsmessige meirforbruk					
Rekneskapsmessig mindreforbruk					
Sum avsetjing til fond	17 528 608				
<i>Bruk av avsetjing:</i>					
Bruk av disposisjonsfond	1 360 909				
Bruk av bundne driftsfond	4 593 652				
Bruk av ubundne investeringsfond	-				
Bruk av bundne investeringsfond	1 639 037				
Sum bruk av avsetjingar	7 593 598				
<i>Til avsetjing neste år:</i>					
Rekneskapsmessig meirforbruk					
Netto avsetjingar	9 935 010				

[Opplysningane må, iht. KRS nr. 6, ovennevnte opplysningar innehalde minst same detaljnivå som rekneskapsskjema 1B. Ein kan då ta utgangspunkt i rekneskapsskjema 1B i oversikta. Under er eit eksempel på ulike tenestoområder i tråd med rekneskapsskjema 1B. Denne må tilpassast til kommunen.]

[illegible]

10. Opplysninger om egenkapitalkontoene				
Gjeld andre egenkapitalkontoar enn det som framkjem av avsetjingar over. Opplysningane som skal gjevast er:				
a. Endring rekneskapsprinsipp				
b. Rekneskapsmessig meirforbruk, herunder oversikt over inndekking				
FRA BALANSEN:				
	Kapittel	Saldo 01.01	Saldo 31.12	Endring
Egenkapital	2.5	351 591 109	356 645 804	5 054 695
Kapitalkonto	2.5990	206 078 701	191 482 304	(14 596 397)
Sum endring for avstemming mot drifts og kapitalregnskapet				19 651 092
FRA DRIFTSREGNSKAPET				
	ARTER	Fra drift		
Sum bruk av avsetninger	930-960	6 092 861		
Årets regnsk.m. merforbruk	980	-		
Avsetninger	530-570	13 769 435		
Årets regnsk.m. mindreforbruk	580	11 195 438		
Overføring til investeringsregnskapet	570	1 407 283		
SUM DIFF. DRIFT		17 464 729		17 464 729
FRA INVESTERINGSREGNSKAPET				
Sum finansiering	910-970	27 715 313		
Overført fra drift	970	1 407 283		
Bruk av lån	910	19 873 521		
Aksjesalg og mottatte avdrag	920,929	3 454 417		
Sum finansieringstrans.	510-560	12 549 289		
Avdrag på lån	510	2 948 137		
Utlån/kjøp av aksjer	520,529	4 434 697		
Udisponert i investering	580	(0)		
SUM DIFF. INVESTERING		2 186 363		2 186 363
Differanse endring arbeidskapital balanse og drifts-/investeringsrekneskap				
				-0

11. Kapitalkontoen

Kapitalkontoen skildrar kor mykje kommunen har brukt av sin egenkapital til å finansiera anleggsmidlar. Dette framkjem som differansen mellom balanseført verdi av anleggsmidlar og langsiktig gjeld justert for ubrukte lånemidlar.

Saldo 01.01.2016	-206 078 701,12
<i>Auking av kapitalkonto (kreditposteringsar)</i>	
Aktivisering av fast eigedom og anlegg	-17 619 857,33
Reversert nedskriving av fast eigedom og anlegg	
Aktivisering av utstyr, maskiner og transportmidlar	-3 542 828,68
Kjøp av aksjar og andelar	
Reversert nedskriving av aksjar og andelar	
Utlån	-3 278 910,78
Aktivert eigenkapitalinnskott pensjonskasse	-1 155 786,00
Avdrag på eksterne lån	-7 551 301,00
Auking pensjonsmidlar	-47 810 904,00
Reduksjon pensjonsforpliktingar	-26 075 021,80
<i>Reduksjon av kapitalkonto (debetposteringsar)</i>	
Avgang fast eigedom og anlegg	193 835,00
Av- og nedskriving av fast eigedom og anlegg	14 163 993,00
Avgang utstyr, maskiner og transportmidlar	
Av- og nedskriving av utstyr, maskiner og transportmidlar	2 632 684,00
Avgang aksjar og andelar	
Nedskriving av aksjar og andelar	2 712 976,00
Avdrag på utlån	3 540 082,44
Avskriving utlån	315 448,64
Reduksjon eigenkapitalinnskott pensjonskasse	
Bruk av midlar frå eksterne lån	19 873 520,65
Reduksjon pensjonsmidlar	34 568 134,77
Auking pensjonsforpliktingar	43 630 332,00
Urealisert kurstap utenlandslån	
Saldo 31.12.2016	-191 482 304,21

Dale 31.12.16/15.02.2017

Rådmann

Konsulent rekneskap

12. Investeringsoversikt			
Oversikt som viser årets og tidlegare års utgifter knytt til investeringar, samt vedtekne utgiftsrammer for større investeringsprosjekt framkjem her.			
Investering	Utgifter i år	Utgifter føregående år	Sum utgifter
Ek innskudd KLP	1 155 786,00	8 257 891,00	9 413 677,00
IKT og datasikkerhetsløsninger	262 453,54	14 387,00	276 840,54
DVPro Timeregistrering	-	205 516,66	205 516,66
Uteområder skuler	-	363 060,00	363 060,00
Prosjekter med rentekom. Skuler	505 567,80	6 770 080,07	7 275 647,87
Ombygging 5 etg. Heradshuset		769 054,82	769 054,82
Samlokalisering 4 etg.	240 867,15	199 465,00	440 332,15
Andre bygg		185 262,31	185 262,31
Tilstandsrapport Helse	69 005,55	1 970 125,95	2 039 131,50
Oppgradering elvavegen	1 345 770,42	201 173,47	1 546 943,89
Pasientvarslingssystem		545 696,25	545 696,25
Alarmsystem daletunet		158 215,00	158 215,00
Mobildekning Eksingedalen		24 150,00	24 150,00
Tettanaset	3 773 030,35	2 259 617,08	6 032 647,43
boliger Tveitane	157 775,00	1 846 048,00	2 003 823,00
Riving Stanghelle Bhg		636 872,00	636 872,00
Bhg Tveitane		29 305 390,86	29 305 390,86
Bhg Stanghelle		41 751 238,27	41 751 238,27
Digitalisering bhg	255 750,10	153 693,75	409 443,85
Bustader Lavik	1 903,13	-	1 903,13
Bustader Døso	318 357,00	45 269,00	363 626,00
Naustetomt Stanghelle		328 525,00	328 525,00
Fossdalsbakkane, overvann		45 425,00	45 425,00
Båtplasser Stanghelle		712 000,00	712 000,00
Ladestasjon el-biler	24 530,00	121 560,00	146 090,00
Stanghelle Idrettspark	3 854,11	596 145,89	600 000,00
Kajakkanlegg Stanghelle		214 541,97	214 541,97
Fleirbrukshall		65 152 730,10	65 152 730,10
Kulturhall		643 922,00	643 922,00
Tak kyrkja Bergsdalen		1 255 000,00	1 255 000,00
Mur kyrkjegarden Vaksdal		717 800,00	717 800,00
Rasvurdering	192 425,40	309 267,48	501 692,88
Kommuneplan	179 302,63	378 353,23	557 655,86
Digitale kartverk	205 050,00	740 871,00	945 921,00
Prosjekt Gateadresser	84 570,00	871 784,63	956 354,63
Vassverk	3 742 254,00	2 862 429,23	6 604 683,23
Avlaup		1 054 127,00	1 054 127,00
Bekledning brannvesen	132 557,00	361 152,88	493 709,88
Veglys, trfiksikringsplan		2 904 611,95	2 904 611,95
Veg Tveitane		7 459 904,73	7 459 904,73
Gjerde Boge		136 250,00	136 250,00
Gato Dale		305 399,84	305 399,84
Snuplass Ottersadn og Myster		393 500,02	393 500,02
Kom.veg Sædalen Stanghelle		215 000,00	215 000,00
Toskedalsvegen	1 188 659,61	3 378 181,31	4 566 840,92
Trafikksikringsplan		75 000,00	75 000,00
Kai Vaksdal		3 119 444,71	3 119 444,71
Kai Stanghelle	247 206,50	303 160,17	550 366,67
Ombygging Innbyggjarservice	961 305,05	-	961 305,05
Tilstandsregistrering utleigebustader	1 463 775,59	-	1 463 775,59
Tilstandsregistrering kulturbygg	1 154 361,25	-	1 154 361,25
Riving PPT/bv	832 324,00	-	832 324,00
Vaksdal Senter branntiltak	366 311,00	-	366 311,00
Brannsentral Daletunet	544 550,00	-	544 550,00
Oppstart vaksdal Introduksjonssenter	420 401,70	-	420 401,70
Senterplassen	690 920,35	-	690 920,35
Trafikksikringstiltak	998 629,00	170 121,00	1 168 750,00
Oppgradering kommunale vegar	398 444,00	290 240,00	688 684,00
Rehabilitering heradshuset	20 624,75		20 624,75
Ballbinge Eksingedalen	15 490,00	-	15 490,00
Rehabilitering kjøkken Daletunet	9 435,00	-	9 435,00
Investeringar kommunale bygg	13 825,00	1 550 401,00	1 564 226,00
Ombygging Vaksdalsgarden 10 (Prestebustad)	51 220,00	-	51 220,00
Forprosjekt bustader Jamne	239 381,25	-	239 381,25
Stamnes Sentrum	21 149,00	2 755 907,89	2 777 056,89
Områdeplan Vaksdal	118 881,25	-	118 881,25
Områdeplan Stanghelle	118 900,00	-	118 900,00
Vaksdal Idrettspark - gangveg	39 445,00	-	39 445,00
Sum	22 566 048,48	195 084 964,52	217 651 013,00

13. Sjølvkost

SE EGEN NOTE FRA MOMENTUM

Sjølvkost vert definert som den meirkostnad kommunen vert påført ved å produsera ei bestemt vare eller
[Tilsvarende oversikt for kvart tenestoområde må utarbeidast.]

Sjølvkostområde	Rekneskap i år	Budsjett i år	Rekneskap i fjor
Brukarbetaling/inntekt			
Kalkulatorisk renteinntekt			
Sum inntekter	0	0	0
Direkte kostnader			
Indirekte kostnader			
Avskrivning			
Kalkulatorisk rentekostnad			
Sum utgifter	0	0	0
Resultat sjølvkost	0	0	0
Dekningsgrad (%)			
Avsetjing til bundne fond			

15. Mellomverande med KF/kommunelov § 27

**Vaksdal kommunale arbeids- og opplæringscenter KF
 (AO-SENTERET)**

Overføring til AO-senteret i 2016 er på kr. 1.503.840,-.

31.12.2015		31.12.2016	
Fordringer	Gjeld	Fordringer	Gjeld
29 393,00	77 032,00	129 697,00	87 039,00

Vedlegg 4: Kommunestyre 2016 – saker

Saksnr	Møtedato	Sakstittel	Kommentarer
01/2016	25.01.2016	GODKJENNING AV INNKALLING OG SAKSLISTE	-
02/2016	25.01.2016	KOMMUNEPLANARBEIDET - VERDIGRUNNLAG FOR SAMFUNNSDELEN	Ok
03/2016	25.01.2016	BIR - HØYRING AV AVFALLS- OG RESSURSSTRATEGI FOR 2016-2020	
04/2016	11.02.2016	GODKJENNING AV INNKALLING OG SAKSLISTE	-
05/2016	11.02.2016	LØYVE TIL DISPENSASJON OG BRUKSENDRING FOR ETABLERING AV ORDINÆRT ASYLMOTTAK I DELAR AV DALE FABRIKKER AS SINE LOKALER	Ikkje etablert
06/2016	29.02.2016	GODKJENNING AV INNKALLING OG SAKSLISTE	-
07/2016	29.02.2016	GODKJENNING AV MØTEBOK	-
08/2016	29.02.2016	REFERATSAKER OG MELDINGAR	-
09/2016	29.02.2016	ASFALTERING TOSKEDALSVEGEN - NAUDSYNT FORSTERKNING AV VEG	utført
10/2016	29.02.2016	VEDLIKEHALDSSTRATEGI SAMT TILSTAND HELSEBYGG (SJUKEHEIMAR MED OMSORGSBUSTADER)	ok
11/2016	29.02.2016	ØKONOMISK TILSKOT FRÅ LOKALT VILTFOND TIL PROSJEKTET "VERKNAD AV HJORTEBEITING I PLANTEFELT OG UNG PRODUKSJONSSKOG AV GRAN OG FURU"	ok
12/2016	29.02.2016	KOMMUNAL PLANSTRATEGI 2016 - OPPSTART, ORGANISERING OG FRAMDRIFT	Arbeid i gang
13/2016	29.02.2016	KOMMUNEPLANARBEIDET - STATUS OG FRAMDRIFT	Ok
14/2016	29.02.2016	REGULERINGSPLAN FOR VAKSDAL VASSVERK TIL HØYRING	Ok
15/2016	29.02.2016	PROSJEKTET "LEV VEL I VAKSDAL" - ORGANISERING	Ok
16/2016	29.02.2016	HØYRINGSSVAR - FORSLAG TIL NYTT INNTEKTSSYSTEM FOR KOMMUNANE	
17/2016	29.02.2016	KOMMUNEREFORMA - STATUS	-
18/2016	29.02.2016	INTERPELLASJON FRÅ ANNELI VATLE LILLETVEDT VEDK K5 OG E16	
19/2016	29.02.2016	INTERPELLASJON FRÅ KJARTAN HAUGSNES - NY VEG OG BANE-NYE UTFORDRINGAR	
20/2016	29.02.2016	BRØYTING AV HERFINDALSVEGEN	Vinterstengt
21/2016	11.04.2016	GODKJENNING AV INNKALLING OG SAKSLISTE	-
22/2016	11.04.2016	GODKJENNING AV MØTEBOK	-
23/2016	11.04.2016	REFERATSAKER OG MELDINGAR	-
24/2016	11.04.2016	KOMMUNEDELPLAN HELSE OG OMSORG - VEDTAK AV PLAN	Ok
25/2016	11.04.2016	KOMMUNEREFORMA - FOLKERØYSTING	OK
26/2016	23.05.2016	GODKJENNING AV INNKALLING OG SAKSLISTE	-
27/2016	23.05.2016	GODKJENNING AV MØTEBOK	-
28/2016	23.05.2016	REFERATSAKER OG MELDINGAR	-
29/2016	23.05.2016	MARKERING AV VIKTIGE PERSONAR I VAKSDAL KOMMUNE	Nemnd nedsatt
31/2016	23.05.2016	VURDERING AV UTBYGGINGSMODELL FOR TO OMRÅDER PÅ STANGHELLE, "DØSO".	Avventer traseval K5
30/2016	23.05.2016	KOMMUNDELPLAN FOR FJELLHEIMEN VILLREINOMRÅDE - SLUTTHANDSAMING OG VEDTAK	Ok
32/2016	23.05.2016	FRAMTIDIG BRUK AV BERGSDALEN SKULE	I budsjett 2017
33/2016	23.05.2016	KULTURPLAN 2016-2026 FOR VAKSDAL KOMMUNE	Ok
34/2016	23.05.2016	REVISJONSTENESTER	Ok
35/2016	23.05.2016	SØKNAD OM SALSØYVE FOR SAL AV ALKOHOLHALDIG DRIKK I GRUPPE 1 - EIDSLAND HANDEL - FOR PERIODEN 29.04. – 30.06.2016	Ok
36/2016	23.05.2016	TRAFIKKTRYGGLEIKSPAN 2016-2019	Ok
37/2016	23.05.2016	UTTALE TIL KONSESJONSSØKNAD FOR FJELLFOSSEN KRAFTVERK	-
38/2016	23.05.2016	UTTALE TIL KONSESJONSSØKNAD FOR LEIROFOSSEN OG STEINSEDALSELVI KRAFTVERK	-
39/2016	23.05.2016	UTTALE TIL SØKNAD OM KONSESJON FOR NONSTADGILET KRAFTVERK	-
40/2016	23.05.2016	VAKSDALPAKKE 2, UTTALE TIL NVE OM SØKNAD OM KONESJON FOR 4 KRAFTVERK I VAKSDAL	-
41/2016	23.05.2016	VAL AV SKJØNNMEDLEMMER FOR PERIODEN 01.01.2017 - 31.12.2020	Ok
42/2016	23.05.2016	KOMMUNEREFORMA - KUNNSKAPSGRUNNLAG FOR FOLKERØYSTINGA	-

Vaksdal Kommune – Årsrekneskap og årsmelding 2016

43/2016	23.05.2016	INTERPELLASJON FRA MDG VAKSDAL TIL KOMMUNESTYREMØTET 23.05.16 - BÆREKRAFTIG MAT I VAKSDAL KOMMUNE	-
44/2016	23.05.2016	DRØFTINGAR/ORIENTERINGAR	-
45/2016	27.06.2016	GODKJENNING AV INNKALLING OG SAKSLISTE	-
46/2016	27.06.2016	GODKJENNING AV MØTEBOK	-
47/2016	27.06.2016	REFERATSAKER OG MELDINGAR	-
48/2016	27.06.2016	REKNESKAP OG ÅRSMELDING FOR VAKSDAL KOMMUNE 2015	Ok
49/2016	27.06.2016	REKNESKAP OG ÅRSMELDING FOR VAKSDAL KOMMUNALE ARBEIDS- OG OPPLÆRINGSSENTER 2015	Ok
50/2016	27.06.2016	ÅRSMELDING KONTROLLUTVALGET FOR 2015	Ok
51/2016	27.06.2016	ADMINISTRATIVT VERTSKOMMUNESAMARBEID OM HJORTEFORVALTNING MED VOSS OG MODALEN KOMMUNAR ETTER KOMMUNELOVA § 28-1 b	Ok
52/2016	27.06.2016	ADMINISTRATIVT VERTSKOMMUNESAMARBEID OM HJORTEFORVALTNING MED OSTERØY KOMMUNE ETTER KOMMUNELOVA, § 28-1 b	Ok
53/2016	27.06.2016	FASTSETTING AV FELLINGSavgifter FOR HJORT I VAKSDAL KOMMUNE - ENDRING AV SATSAR	Ok
54/2016	27.06.2016	SAMTYKKE TIL KONSESJON VED ERVERV AV LANDBRUKSEIGEDOM, GNR 28, BNR 3, TOSKEDALEN I VAKSDAL KOMMUNE	Ok
55/2016	27.06.2016	SALS- OG SKJENKELØYVE FOR PERIODEN 01.07.2016 – 30.06.2020	Ok
56/2016	27.06.2016	TILSTAND BYGG FOR KULTUR OG IDRETT	Ok
57/2016	27.06.2016	OMBYGGING AV GBNR 14/220 PRESTEBUSTAD VAKSDAL TIL INSTITUSJON FOR EINSLIGE MINDREÅRIGE ASYLSØKARAR	Under ombygging
58/2016	27.06.2016	BRANNSIKRING KVARTALET DALETUNET OMSORGSSENTER	Under arbeid
59/2016	27.06.2016	TERTIALRAPPORT 1.TERTIAL 2016	Ok
60/2016	27.06.2016	SKULESTRUKTUR I VAKSDAL	Ok
61/2016	27.06.2016	INTERKOMMUNAL LEGEVAKT - VERTSKOMMUNEAVTALE MED VOSS KOMMUNE	Oppstart 1.1.2017
62/2016	27.06.2016	RÅDMANNS FRAMLEGG TIL ØKONOMIPLAN 2017 - 2020	Ok
63/2016	27.06.2016	KOMMUNEREFORM - VEDTAK OM KOMMUNESTRUKTUR	Ok
64/2016	27.06.2016	UTTALE FRÅ VAKSDAL KOMMUNE OM E16 OG VOSSEBANEN - HEILE STREKNINGA VOSS-ARNA MÅ BYGGAST UT SNARAST RÅD!	
65/2016	27.06.2016	VAL AV MEDDOMMARAR TIL TINGRETTE, LAGMANNSRETTE OG JORDSKIFTERETTE FOR PERIODEN 01.01.2017 - 31.12.2020	
66/2016	27.06.2016	HEILSKAPLEG PLAN FOR EKSISTERANDE OG PLANLAGDE SMÅKRAFTUTBYGGINGAR I VAKSDAL KOMMUNE	Tatt inn i planstrategi
67/2016	12.09.2016	GODKJENNING AV INNKALLING OG SAKSLISTE	-
68/2016	12.09.2016	GODKJENNING AV MØTEBOK	-
69/2016	12.09.2016	REFERATSAKER OG MELDINGAR	-
70/2016	12.09.2016	OPPSTARTVEDTAK OMRÅDEPLANAR FOR VAKSDAL OG STANGHELLE	Ok, arbeid i gang
71/2016	12.09.2016	SALSØYVE FOR PERIODEN 12.09.2016-31.10.2016	Ok
72/2016	12.09.2016	ENDRING I SELSKAPSAVTALEN FOR INTERKOMMUNALT ARKIV I HORDALAND	Ok
73/2016	12.09.2016	VAL AV FORLIKSRAÐ FOR PERIODEN 01.01.2017 - 31.12.2020	Ok
74/2016	12.09.2016	SKJENKELØYVE - NY BEHANDLING	Ok
75/2016	12.09.2016	HØYRINGSSVAR TIL FRAMLEGG OM ENDRING I KONSESJONSLOVA, JORDLOVA OG ODESLELOVA	
76/2016	14.11.2016	GODKJENNING AV INNKALLING OG SAKSLISTE	.
77/2016	14.11.2016	GODKJENNING AV MØTEBOK	.
78/2016	14.11.2016	REFERATSAKER OG MELDINGAR	.
79/2016	14.11.2016	OPPDATERTE PLANDOKUMENT: PLAN FOR FORVALTNINGSREVISJON OG PLAN FOR SELSKAPSKONTROLL	Ok
80/2016	14.11.2016	EKSTERN REVISOR - NY KONKURRANSE. FULLMAKT TIL KONTROLLUTVALET	Ok
81/2016	14.11.2016	TERTIALRAPPORT 2.TERTIAL 2016	Ok
82/2016	14.11.2016	FINANSIERING AV TILTAK I STAMNES SENTRUM	Under arbeid
83/2016	14.11.2016	DALEHALLEN (GBNR 22/156) OG MESSO (GBNR 22/647)	Under arbeid
84/2016	14.11.2016	HØYRING - ORGANISERING AV EIGEDOMSOPPMÅLINGA OG FORSLAG TIL ENDRINGAR I MATRIKKELOVA	
85/2016	14.11.2016	TILSTAND KOMMUNALE BUSTADER	Ok
86/2016	14.11.2016	NY BARNE OG UNGDOMSKULE PÅ DALE SAMT TILBYGG VAKSDAL SKULE	Under arbeid
87/2016	14.11.2016	BUSETTING AV FLYKTNINGAR - OMGJERING AV VEDTAK	Ok
88/2016	14.11.2016	VIDAREFØRING AV TENESTENE I BUSINESS REGION BERGEN AS –	Ok

		INTENSJONSAVTALE	
89/2016	14.11.2016	KONSTITUERING AV RÅDMANN	
90/2016	14.11.2016	NÆRPOLITIREFORMA – HØYRINGSUTTALE	
91/2016	12.12.2016	GODKJENNING AV INNKALLING OG SAKSLISTE	-
92/2016	12.12.2016	GODKJENNING AV MØTEBOK	-
93/2016	12.12.2016	REFERATSAKER OG MELDINGAR	-
94/2016	12.12.2016	NEI TIL STENGING AV JERNBANESTASJONEN I BERGEN	
95/2016	12.12.2016	VAL AV NY MØTEFULLMEKTIG TIL FORLIKSRADET	
96/2016	12.12.2016	DIVERSE - ÅRSAVSLUTNING 2016	Ok
97/2016	12.12.2016	FØRESPURNAD OM KJØP AV DEL AV GNR. 22, BNR. 14, DALEGÅRDEN	OK
98/2016	12.12.2016	BUSETTING AV FLYKTNINGAR 2017	Busetting pågår
99/2016	12.12.2016	RENOVASJONGEBYR 2017	Ok
100/2016	12.12.2016	BRUK AV KONSESJONSKRAFTGEVINST I ÅRSBUDSJETT	Ok
101/2016	12.12.2016	SØKNAD OM AUKE I FESTEAVGIFTA FRÅ 01.01.2017	Ok
102/2016	12.12.2016	BUDSJETT KONTROLLUTVALET 2017	Ok
103/2016	12.12.2016	BUDSJETT 2017	Ok
104/2016	12.12.2016	INTERPELLASJON TIL KOMMUNESTYRET 121216 FRÅ MDG - BUSTADUTVIKLING I VAKSDAL	
105/2016	12.12.2016	INTERPELLASJON TIL KOMMUNESTYRET 121216 FRÅ MDG - EVALUERING AV KLIMAPLAN	
106/2016	12.12.2016	INTERPELLASJON TIL KOMMUNESTYRET 121216 FRÅ MDG - NYTT OG STØRRE OPPDRETTSANLEGG PÅ STAVENESET	
107/2016	12.12.2016	INTERPELLASJON TIL KOMMUNESTYRET 121216 FRÅ MDG - OVERSYN OVER BRUK AV GRANULATER VED KUNSTGRASBANAR I VAKSDAL	

Vedlegg 5: KOSTRA

Finansielle nøkkeltall	Vaksdal	KG 02	KG 03	Hordaland	landet u/Oslo
Brutto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter, konsern	3,3	3	3,9	4,1	3,7
Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter, konsern	4,8	3,4	3,8	4,4	4,1
Frie inntekter i kroner per innbygger, konsern	60 315	58 836	60 166	51 424	52 141
Langsiktig gjeld i prosent av brutto driftsinntekter, konsern	207,8	221,2	226,8	201,8	213,9
Arbeidskapital ex. premieavvik i prosent av brutto driftsinntekter, konsern	42,3	18,4	22	18,7	21,3
Netto lånegjeld i kroner per innbygger, konsern	52 105	72 138	82 854	58 330	65 562

Prioritering	Vaksdal	KG 02	KG 03	Hordaland	landet u/Oslo
Netto driftsutgifter per innbygger 1-5 år i kroner, barnehager, konsern	115 305	138 183	145 230	139 734	137 534
Netto driftsutgifter grunnskolesektor (202, 215, 222, 223), per innbygger, konsern	13 959	14 773	15 578	12 960	12 893
Netto driftsutgifter pr. innbygger i kroner, kommunehelsetjenesten, konsern	4 460	3 478	4 179	2 357	2 540
Netto driftsutgifter pr. innbygger i kroner, pleie- og omsorgstjenesten, konsern	27 872	20 548	22 100	16 534	16 946
Netto driftsutgifter til sosialtjenesten pr. innbygger 20-66 år, konsern	2 552	2 902	2 907	3 730	3 540
Netto driftsutgifter per innbygger 0-17 år, barnevernstjenesten, konsern	7 160	10 072	10 891	8 750	8 870
Netto driftsutgifter, administrasjon og styring, i kr. pr. innb., konsern	4 839	6 596	7 542	3 922	4 393

Dekningsgrad	Vaksdal	KG 02	KG 03	Hordaland	landet u/Oslo
Andel barn 1-5 år med barnehageplass	72,5	90,6	89,8	91,4	91,5
Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning	10	8,7	9,7	7,2	7,8
Legeårsverk pr 10 000 innbyggere, kommunehelsetjenesten	..	12,9	14,5	10,2	10,7
Fysioterapiårsverk per 10 000 innbyggere, kommunehelsetjenesten	..	10,6	10,6	8,6	9,1
Andel plasser i enerom i pleie- og omsorgsinstitusjoner	100	96,4	94,4	93,8	95
Andel innbyggere 80 år og over som er beboere på institusjon	14,5	14,6	14,9	14	13
Andelen sosialhjelpsmottakere i alderen 20-66 år, av innbyggerne 20-66 år	5,2	:	:	:	4
Andel barn med barnevernstiltak ift. innbyggere 0-17 år	5,8	:	:	:	4,9
Sykkel-, gangveier/turstier mv. m/kom. driftsansvar per 10 000 innb.	2	86	184	28	43
Kommunalt disponerte boliger per 1000 innbyggere	30	25	28	19	21
Årsverk i brann- og ulykkesvern pr. 1000 innbyggere	0,15	..	..	0,7	0,7

Produktivitet/enhetskostnader	Vaksdal	KG 02	KG 03	Hordaland	landet u/Oslo
Korrigerte brutto driftsutgifter i kroner per barn i kommunal barnehage, konsern	183 959	185 076	191 822	197 129	187 458
Korrigerte brutto driftsutgifter til grunnskole, skolelokaler og skoleskyss (202, 222, 223), per	121 006	129 361	138 691	113 546	111 952
Gjennomsnittlig gruppestørrelse, 8.-10.årstrinn	13	12,1	10,9	14,9	14,1
Korrigerte brutto driftsutg pr. mottaker av hjemmetjenester (i kroner), konsern	214 250	216 499	219 472	258 755	246 456
Korrigerte brutto driftsutgifter, institusjon, pr. kommunal plass, konsern	914 597	1 015 248	1 121 665	1 065 312	1 099 177
Årsgebyr for vannforsyning - ekskl. mva. (gjelder rapporteringsåret+1)	3 073	3 970	3 536	3 901	3 391
Årsgebyr for avløpstjenesten - ekskl. mva. (gjelder rapporteringsåret+1)	2 636	4 258	3 618	3 534	3 782
Årsgebyr for avfallstjenesten - ekskl. mva. (gjelder rapporteringsåret+1)	1 760	2 297	2 925	2 379	2 656
Gjennomsnittlig saksbeh.tid for private forslag til detaljreg. Kalenderdager	..	..	..	..	..
Gj.snittlig saksbehandlingstid for opprettelse av grunneiendom. Kalenderdager	79	..	..	..	..
Bto. dr.utg. i kr pr. km kommunal vei og gate, konsern	91 875	81 769	93 593	175 306	135 959
Lovanvendelse					
Andel søknader om motorferdsel i utmark innvilget.	100	95	96	89	95
Andel innvilgede disp.søknader for nybygg i 100-m-beltet langs sjø. Prosent	100	..	..	..	..

Vedlegg 6: Meldingar